

Arbeidsnotater

S T A T I S T I S K S E N T R A L B Y R Å

Dronningensgt. 16, Oslo-Dep., Oslo 1. Tlf. 41 38 20

20. november 1974

IO 74/51

RAPPORTER FRA PRØVEUNDERSØKELSER

FORBRUKSUNDERSØKELSEN 1972

av

Grete Dahl

INNHold^x

	Side
1. Innledning	1
2. Formål med undersøkelsen	2
3. Opplegg og gjennomføring av undersøkelsen	7
4. Resultater av metodisk art	14
5. Erfaringer med spørsmålsformuleringer o.l.	24
6. Andre resultater og erfaringer	29
7. Frafall	30
Litteraturliste	35
Vedlegg	36

^x En mer detaljert innholdsfortegnelse er gitt på de påfølgende sider.

Ikke for offentliggjøring. Dette notat er et arbeidsdokument og kan siteres eller refereres bare etter spesiell tillatelse i hvert enkelt tilfelle. Synspunkter og konklusjoner kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk Sentralbyrås oppfatning.

DETALJERT INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Innledning	1
2. Formål med undersøkelsen	2
2.1. Belyse problemer av metodisk art	2
2.1.1. Regnskapsperiodens lengde. Dens betydning for målefeil og størrelsen på samplingsvariansen ...	2
2.1.2. Ulike opplegg for datainnsamlingen. Ett eller flere regnskapshefter pr. husholdning	4
2.1.3. Veiledning om regnskapsføringen etter at regnskapsperioden har begynt	5
2.1.4. Registrering av mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk	5
2.2. Teste spørsmålsformuleringer og oppstillinger i intervju skjemaer og regnskapshefter til hovedundersøkelsen i 1973	6
2.3. Introdusere denne typen av undersøkelser (forbruksundersøkelser) for intervjuerne	7
3. Opplegg og gjennomføring av undersøkelsen	7
3.1. Utvalgets størrelse og sammensetning	7
3.2. Datainnsamling og registreringsmetoder	8
3.3. Gruppeinndeling av husholdningene	10
3.3.1. Ulik lengde på regnskapsperioden	11
3.3.2. Ett eller flere regnskapshefter pr. husholdning.	11
3.3.3. Mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk	12
3.3.4. Veiledning om regnskapsføringen i regnskapsperioden	12
3.4. Undersøkelsens gjennomføringsfaser	14
4. Resultater av metodisk art	14
4.1. Sammenhenger mellom regnskapsperiodens lengde og størrelsen på tilfeldige og ikke-tilfeldige feilkomponenter .	15
4.2. Målefeil i materialet som følge av opplegget for datainnsamlingen. Ett eller flere regnskapshefter pr. husholdning	19

	Side
4. Resultater av metodisk art, forts.	
4.3. Veiledning i regnskapsperioden. Virkninger på kvaliteten av regnskapsføringen	22
4.4. Mulighetene for å innhente mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk	23
5. Erfaringer med spørsmålsformuleringer o.l.	24
5.1. Reaksjoner på intervjukjemaet	25
5.2. Problemer i tilknytning til regnskapsføringen	28
6. Andre resultater og erfaringer	29
7. Frafall	30
7.1. Frafall etter årsaken til frafallet	31
7.2. Lengden på regnskapsperioden og frafallets størrelse	32
7.3. Ulike typer regnskapshefter og frafallets størrelse	33
7.4. Andre merknader om frafallet	34

1. Innledning.

I Norge har vi hatt forbruksundersøkelser som bygger på oppgaver fra de enkelte husholdninger siden begynnelsen av dette århundret. Formålet med de første undersøkelsene var å kaste lys over levemåten til de fattige i samfunnet. Undersøkelsene var små og dekket forskjellige sosiale grupper av befolkningen. I 1958 gjennomførte Byrået en forbruksundersøkelse som omfattet alle befolkningsslag bortsett fra fiskere, jordbrukere og alderstrygdede. Første undersøkelse som dekket alle private husholdninger ble gjennomført i 1967. Ca. 4 000 husholdninger fra forskjellige deler av landet deltok i undersøkelsen.

Erfaringene fra disse undersøkelsene har bidratt til stor innsikt i de problemer som er forbundet med opplegg og gjennomføring av forbruksundersøkelser. I den seneste tid har også Byrået nedlagt arbeid i å trekke opp retningslinjer for utformingen av de fremtidige forbruksundersøkelser [1].

Til tross for omfattende teoretiske utredninger og praktiske erfaringer innen dette statistikkområdet, savnet en det empiriske grunnlag for å vurdere og sammenlikne ulike metoder for registrering og innsamling av data. Det ble derfor ansett som formålstjenlig å nytte prøveundersøkelsen i 1972 til å belyse spesielle metodeproblemer i forbindelse med registrering og innsamling av forbruksdata. Ved prøven hadde en også til hensikt å vinne erfaringer med hensyn til utformingen av spørsmål og teknisk oppsett av spørreskjemaer og regnskapshefter til hovedundersøkelsen i 1973.

Husholdninger i Oslo, Bergen og Trondheim deltok i prøveundersøkelsen. Husholdningene førte regnskap over sine private forbruksutgifter i bestemte perioder. Hver husholdning ble dessuten intervjuet om kjøp og beholdning av varige gjenstander, husholdningenes boforhold etc.

I dette notat er det tatt sikte på å gi en detaljert oversikt over opplegget for og resultatene fra prøveundersøkelsen. Hovedresultatene fra metodestudiene er kort omhandlet. En utførlig presentasjon av disse resultater er gitt i [2].

Resultatene fra undersøkelsen har vært av stor verdi ved planleggingen av hovedundersøkelsen i 1973. Det er også på det rene at en vil ha nytte av disse erfaringene ved planleggingen av fremtidige forbruksundersøkelser.

2. Formål med undersøkelsen

Formålene med undersøkelsen kan inndeles i tre hovedområder.

- 2.1. Belyse problemer av metodisk art.
- 2.2. Teste spørsmålsformuleringer og oppstillinger i intervju-skjemaer og regnskapshefter til hovedundersøkelsen i 1973.
- 2.3. Introdusere denne type av undersøkelser (forbruksundersøkelser) for intervjuerne.

2.1. Belyse problemer av metodisk art

Ved en utvalgsundersøkelse skiller en mellom tilfeldige og ikke-tilfeldige feil. Målefeil som oppstår ved registrering og innsamling av data er en del av den ikke-tilfeldige feilkomponent. Størrelsen på den tilfeldige feilkomponent (samplingvariansen), kan også i noen grad være avhengig av den registreringsmetode som blir nyttet, (se avsnitt 2.1.1. om "Regnskapsperiodens lengde".)

Ved prøveundersøkelsen la en opp til å påvise og eventuelt forklare årsakene til målefeil ved ulike registrerings- og innsamlingsmetoder. En ville også teste hvordan ulike registreringsmetoder influerer på samplingsvariansen på estimatorene for gjennomsnittlig forbruksutgift pr. husholdning. Husholdningene ble delt inn i grupper og forskjellige rutiner for registrering og innsamling av forbruksdata ble anvendt i gruppene. Hos en del husholdninger ble det også gjort forsøk på å innhente mengdeoppgaver for kjøpte matvarer, drikkevarer og tobakk.

Det er i avsnittene 2.1.1-4, nedenfor, gjort nærmere rede for formålene med de enkelte metodestudier.

2.1.1. Regnskapsperiodens lengde. Dens betydning for målefeil og størrelsen på samplingvariansen.

Ved forbruksundersøkelsen i 1967, som var Byråets siste undersøkelse før prøveundersøkelsen, førte alle husholdninger regnskap i én måned. Ca. 4 000 månedsregnskap ble samlet inn og en nyttet data fra

undersøkelsen til å estimere populasjonsgjennomsnitt og -totaler for årlig forbruksutgift pr. husholdning. Både ved denne undersøkelse og ved forbruksundersøkelser foretatt i utlandet, har det vist seg at den registrerte forbruksutgift (og det registrerte antall poster) pr. tidsenhet er størst i første del av regnskapsperioden og at den avtar med regnskapsperiodens lengde.

Det kan være flere grunner til denne variasjon over tid i registrert forbruksutgift. En kan stille seg ett eller flere av følgende spørsmål: Forandrer husholdningene sitt forbruk som en følge av at de deltar i undersøkelsen? Er utgiftene høyest i første del av regnskapsperioden fordi de tar med utgiftsposter fra før regnskapsperiodens begynnelse? Bli husholdningene "slurvete" etterhvert som de fører, slik at poster som egentlig skulle ha vært med i regnskapet ikke kommer med?

Ved prøveundersøkelsen tok en sikte på å belyse og eventuelt finne årsakene til variasjonen i registrert forbruksutgift pr. tidsenhet i regnskapsperioden. Husholdningene ble delt inn i grupper etter regnskapsperiodens lengde og plassering av regnskapsperioden i kalendermåneden. Det ble nyttet 4 forskjellige regnskapsperioder, 2 perioder på 4 uker, 1 på 3 uker og 1 på 2 uker. Regnskapsperiodene var plassert slik i tid at det forekom ett månedsskifte i hver periode. For den ene periode på 4 uker og for perioden på 2 uker var månedsskiftet i første uke i regnskapsperiodene. For den andre periode på 4 uker og for perioden på 3 uker var månedsskiftet i siste uke. En eventuell økning i den registrerte forbruksutgift på grunn av utgifter som spesielt er knyttet til overgangen til ny kalendermåned (f.eks. månedsbillett, husleie etc.), ville derfor bli registrert i første uke i to av regnskapsperiodene og i siste uke i de to andre regnskapsperioder. Formålet med denne ulike plassering av regnskapsperiodene i tid var å lette tolkningen av observerte variasjoner i utgifter og antall utgiftsposter over regnskapsperioden.

Et annet formål med prøveundersøkelsen var å studere sammenhengen mellom størrelsen på samplingsvariansen på estimatorene for gjennomsnittelig forbruksutgift pr. husholdning og regnskapsperiodens lengde.

Samplingsvariansen vil vanligvis bli større når regnskapsperioden øker, siden nivået av forbruket øker. En valgte derfor å

studere sammenhengen mellom størrelsen på variasjonskoeffisienten og regnskapsperiodens lengde. (Variasjonskoeffisienten er et mål som uttrykker forholdet mellom standardavviket og det aritmetiske gjennomsnitt. En nærmere definisjon av variasjonskoeffisienten er gitt i avsnitt 4.1.).

Størrelsen på variasjonskoeffisienten vil være bestemt av i hvilken grad husholdningene har forskjellig forbruk, og av variasjonen i forbruket for den enkelte husholdning over tiden. Den del av variasjonskoeffisienten som skyldes at husholdningene har forskjellig forbruk vil selvfølgelig være uavhengig av regnskapsperiodens lengde. Formålet med analysen var å teste i hvilken grad en nedgang i regnskapsperiodens lengde vil kunne øke den del av variasjonskoeffisienten som skyldes at forbruket for den enkelte husholdning varierer over tiden.

2.1.2. Ulike opplegg for datasamlingen. Ett eller flere regnskapshefter pr. husholdning.

Ved de seneste forbruksundersøkelser i Norge har det vært nyttet to alternative metoder for innsamling av forbruksutgiftsdata ved regnskapsføring:

1. Hver husholdning har ført ett regnskapshefte, (forbruksundersøkelsen 1958),
2. Flere husholdningsmedlemmer innen samme husholdning har ført hvert sitt regnskapshefte, (forbruksundersøkelsen 1967).

En kan godt tenke seg at det hefter både fordeler og svakheter ved begge metoder. Dersom hver husholdning fører bare ett hefte kan poster lett bli utelatt fordi den person som blir "pålagt" ansvaret med føringen ikke har oversikt over alle utgifter til de øvrige husholdningsmedlemmer. På den annen side kan bruken av flere hefter i samme husholdning øke faren for dobbeltregistrering av poster.

Ved prøveundersøkelsen ble begge metoder for datainnsamling benyttet. I vel 40 prosent av husholdningene skulle alle husholdningsmedlemmenes utgifter føres i ett hefte. De øvrige husholdninger ble tildelt ett hovedhefte hvor hovedsakelig husholdningens fellesutgifter skulle føres. Bortsett fra føreren av dette hefte, ble alle andre husholdningsmedlemmer på 12 år eller mer tildelt hvert sitt regnskapshefte, (bihefte). Disse hefter skulle vesentlig nyttes til føring av medlemmenes personlige utgifter.

Formålet med å nytte to forskjellige innsamlingsmetoder var å undersøke hvilken av de to metoder som i størst grad sikrer at alle husholdningsmedlemmenes utgifter blir ført én og bare én gang i regnskapet.

2.1.3. Veiledning om regnskapsføringen etter at regnskapsperioden har begynt.

Ved Byråets forbruksundersøkelser er det blitt lagt stor vekt på å veilede husholdningene om regnskapsføringen. Ved de fleste undersøkelser er veiledningen hovedsakelig blitt gitt før regnskapsperiodens begynnelse. I sitt første besøk hos husholdningene har intervjuerne delt ut regnskapshefter og forklart husholdningene hvordan regnskapet skulle føres. Det har også vært vanlig å gi husholdningene en skriftlig orientering om føringen. Ved forbruksundersøkelsen i 1967 ble husholdningene veiledet om føringen både før og etter regnskapsperiodens begynnelse.

Det er rimelig å anta at kvaliteten på regnskapsføringen blir bedre jo mer husholdningene blir orientert om føringen. Ved prøveundersøkelsen fikk alle husholdningene samme veiledning før regnskapsperiodens begynnelse. Vel halvparten av husholdningene fikk dessuten en orientering om føringen etter at regnskapsperioden var begynt. Orienteringen ble gitt av intervjuerne som gjenbesøkte husholdningene i regnskapsperioden. Formålet med opplegget var å teste om, og eventuelt i hvilken grad, ytterligere veiledning om føringen i regnskapsperioden påvirker kvaliteten av regnskapsføringen.

2.1.4. Registrering av mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk.

Husholdningene som deltok i forbruksundersøkelsen 1967 oppga mengder, (kg, liter etc.), av forbruk av egenproduserte varer og av gaver mottatt fra personer utenom husholdningen. For kjøpte varer og tjenester ble verdien av varen (tjenesten) ført i regnskapsheftet. Denne måten å registrere forbruket på har virket ufullstendig for noen brukere av statistikken. Spesielt fra ernærings- og kostholdseksperter er det blitt fremsatt ønske om å få registrert mengdeoppgaver også for kjøpte varer og tjenester. I særdeleshet gjelder dette for matvarer.

Ved prøveundersøkelsen ble 50 husholdninger tatt ut til å

føre mengdeoppgaver. I regnskapsheftet for disse husholdninger var det én rubrikk for verdi og én for mengde og mengdeenhet for kjøpte varer og tjenester. Husholdningene ble bedt om å oppgi mengder av kjøpte matvarer, drikkevarer og tobakk.

Det er selvfølgelig et stort merarbeid for husholdningene å registrere mengder av kjøpte varer. På mange varer er ikke varens vekt eller volum angitt. Husholdningene må i disse tilfelle selv veie eller måle varens innhold. En ville nytte prøveundersøkelsen til å finne ut i hvilken grad det er mulig å få registrert mengdeoppgaver ved forbruksundersøkelsene.

2.2. Teste spørsmålsformuleringer og oppstillinger i intervjukjemaer og regnskapshefter til hovedundersøkelsen i 1973.

Formålet med hovedundersøkelsen i 1973 var å gi en detaljert spesifisering av den del av det private konsum som husholdningene selv betaler for eller produserer. Undersøkelsen skulle primært nyttes til å skaffe nye vekter i konsumprisindeksen. Forøvrig mente en at data fra undersøkelsen ville være et verdifullt materiale for konsumberegninger i nasjonalregnskapet og som grunnlagsmateriale for forskjellige økonomiske analyser.

Data til hovedundersøkelsen skulle samles inn ved regnskapsføring og intervju. I regnskapet skulle husholdningene føre oppgaver over kjøpte varer og tjenester, mottatte gaver, og forbruk av egenproduserte varer i en bestemt periode. I intervjuet ville en innhente opplysninger om visse bakgrunnskjennetegn for husholdningene samt registrere beholdning og kjøp av varige konsumgoder, boutgifter, utgifter til reiser etc.

Formålet med prøveundersøkelsen var å undersøke mulighetene for å få informasjon om de ønskede variable ved hovedundersøkelsen. En ville teste spørsmålsformuleringer og det tekniske oppsett av regnskapsheftene og intervjukjemaene. Via intervjuerne ville en innhente opplysninger om hvordan rettledningen til regnskapsføringen ble forstått av husholdningene, og intervjuerne ville også kunne påpeke uklarheter og mangler i instruksene til intervjuerne. På grunnlag av erfaringer fra prøveundersøkelsen ville en forsøke å komme frem til et best mulig opplegg for å måle eller registrere husholdningenes forbruk ved hovedundersøkelsen i 1973.

2.3. Introdusere denne typen av undersøkelser (forbruksundersøkelser) for intervjuerne.

De fleste av Byråets intervjuundersøkelser er langt enklere i sitt opplegg enn forbruksundersøkelsene. I mange undersøkelser blir det nyttet bare én type intervju-skjemaer, og datainnsamlingen krever oftest bare ett intervjubesøk hos personen/husholdningen. En har da sett bort fra at intervjuerne i en del tilfelle må oppsøke personen/husholdningen flere ganger fordi denne ikke er å treffe ved intervjuerens første besøk.

Ved forbruksundersøkelsene er det vanlig å nytte flere skjematyper. Ved forbruksundersøkelsen i 1967 ble det nyttet fire skjematyper, og det ble allerede under planleggingen av prøveundersøkelsen foreslått å bruke samme antall skjematyper ved hovedundersøkelsen i 1973. Dette gjør sitt til at forbruksundersøkelsene ofte krever mer arbeid av intervjuerne enn mange andre intervjuundersøkelser. Intervjuerne har flere skjema å holde greie på, og de må skaffe seg oversikt over, og skille mellom hvilken type informasjon som skal registreres i de ulike skjematyper.

Ved forbruksundersøkelsene besøker intervjuerne husholdningene flere ganger for å samle inn data. Det er som oftest flere uker mellom intervjuerens første og siste besøk i husholdningen. Dette fører til at forbruksundersøkelsene er mer tidkrevende og setter større krav til intervjuerne med hensyn til organisering og planlegging av deres eget arbeid enn mange andre intervjuundersøkelser.

En kan vel også si at forbruksundersøkelsene på grunn av deres art og innhold er vanskelige undersøkelser for intervjuerne. Intervjuerne må lære mange regler om regnskapføringen, hvilke utgifter som skal føres og når og hvordan utgiftene skal registreres i regnskapet. Det blir forventet at intervjuerne kan disse regler så godt at de kan gi husholdningene en muntlig orientering om føringen.

Ved gjennomføringen av prøveundersøkelsen ville intervjuerne bli gjort kjent med det intervjuarbeid en forbruksundersøkelse medfører.

3. OPPLÉGG OG GJENNOMFØRING AV UNDERSØKELSEN

3.1. Utvalgets størrelse og sammensetning. Utvalget besto av 350 private husholdninger. 240 husholdninger var bosatt i Oslo, 55 i

Bergen og 55 i Trondheim.

Husholdningene var trukket fortløpende etter adresse i registeret. Utvalget besto av ektepar med 2 barn hvor mannens alder var på mellom 35-40 år. I tillegg til det opprinnelige utvalg på 350 husholdninger ble det trukket vel 200 reservehusholdninger. Disse ble nyttet i de tilfelle da opprinnelig uttrukne husholdninger falt fra på grunn av nekting, fraflytting etc. På den måten ville en sikre at nettoutvalget etter frafall ikke ble vesentlig mindre enn den opprinnelige utvalgsstørrelse på 350 husholdninger.

3.2. Datainnsamling og registreringsmetoder.

Husholdningenes forbruk ble registrert ved regnskapsføring og intervju. Datainnsamlingen foregikk i tiden 28/1 - 2/3 1972. I alt 47 intervjuere sto for innsamlingen av materialet. Det ble nyttet 29 intervjuere i Oslo, 9 i Bergen og 9 i Trondheim. Vel en ukes tid før regnskapsperioden tok til ble det sendt introduksjonsbrev (IO-brev) til de uttrukne husholdninger. I brevet ble husholdningene kort forklart om regnskapsføringen og at formålet med undersøkelsen var å skaffe erfaringer vedrørende opplegg og gjennomføring av hovedundersøkelsen i 1973.

Intervjuerne oppsøkte husholdningene og leverte regnskapsheftene 1-4 dager før bokføringen skulle starte. Foran i regnskapsheftene var det gitt en rettleiding om regnskapsføringen. Samtidig fikk husholdningene en muntlig orientering av intervjuerne om hvordan regnskapsføringen skulle foregå. I en bestemt avgrenset periode ble husholdningene bedt om å føre verdien av kjøpte varer og tjenester til privat bruk. I samme tidsrom skulle husholdningene oppgi mengde og mengdeenhet for gaver mottatt fra personer utenom husholdningen, og for forbruk av egenproduserte varer.

Kjøpet skulle omfatte alle privatutgifter i regnskapsperioden, mens eventuelle utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet ikke skulle regnes med. Husholdningene skulle også regnskapsføre utgifter som ble trukket i deres lønn, f.eks. skatt og trygd. Bak i regnskapsheftene var det tatt inn et spørsmål for å minne husholdningene på føringen av skatt og trygd. Ved avbetalingskjøp skulle husholdningene føre i regnskapsheftet det beløp de betalte kontant ved

leveringen. Avdrag som ble betalt i regnskapsperioden skulle føres i regnskapet den dato avdraget ble betalt. Dagligvarer "kjøpt på bok" skulle føres i regnskapet den dag varene ble levert.

For gaver gitt til personer utenom husholdningen skulle bare utgiftsbeløpet, men ikke vareslaget, føres i regnskapsheftet. Gaver kjøpt til personer innen husholdningen skulle spesifiseres med både vareslag og beløp. Pengegaver innen husholdningen skulle føres i regnskapet når pengene ble brukt.

Mengden av egenproduserte varer ble regnskapsført etter hvert som varene ble brukt av husholdningen. Bær og frukt til safting, sylting og frysing skulle imidlertid føres når saftingen, syltingen m.v. foregikk.

I rettleddningen i regnskapsheftene ble det understreket som særlig viktig å gi nøyaktig spesifikasjon av mengdeangivelser og utgiftsbeløp. Eksempler på korrekt føring var tatt inn i heftene.

Ved utdelingen av regnskapsheftene ble det også foretatt et innledningsintervju med oppgaver over husholdningens sammensetning. Disse data ble registrert foran i regnskapsheftet, og inneholdt opplysninger om husholdningsmedlemmenes navn, fødselsår, stilling i husholdning, ekteskadelig status og hovedyrke/levevei. For personer med inntektsgivende arbeid, ble også yrkesstatus og den næring hvor vedkommende hadde sitt hovedyrke, registrert.

1-4 dager etter at regnskapsperioden var slutt oppsøkte intervjuerne påny husholdningene for å samle inn regnskapshefter og foreta avslutningsintervjuet. Avslutningsintervjuet inneholdt 11 hovedgrupper av spørsmål: (se forøvrig vedlegg E.)

1. Registrering av husholdningsmedlemmers eventuelle fravær fra husholdningen i regnskapsperioden.
- 2-3. Opplysninger om husholdningenes boligforhold (hustype, eier-/leierforhold og skattelikning for boligen).
4. Utgifter til bolig og fritidshus.
5. Utgifter til lys og brensel.
6. Beholdning av varige konsumgoder.
7. Kjøp av varige konsumgoder og utgifter til feriereiser.
8. Registrering av frie ytelser (bolig, lys, klær, kjøring med tjenestebil etc.).
9. Utgifter til tobakk.

10. Spørsmål vedrørende regnskapsføringen. Hensikten med spørsmålene var å rette opp eventuelle feil i regnskapsføringen.
11. Opplysninger om dato for utbetaling av lønn.

Alle husholdninger som hadde deltatt i regnskapsføringen ble intervjuet uansett om de hadde fullført regnskapsføringen eller ikke. Det ble imidlertid ikke nyttet reservehusholdninger i stedet for de som falt fra ved intervjuet. Det ble antydnet overfør intervjuerne at intervjuet fortrinnsvis burde foretas med den person i husholdningen som sto for de fleste av husholdningens innkjøp, men at det likevel var en fordel om så mange som mulig av husholdningsmedlemmene kunne være til stede ved intervjuet.

Etter at intervjuet var foretatt ble regnskapshefter og intervju-skjema sendt til Byrået. Husholdninger som selv ønsket å sende regnskapsheftet til Byrået fikk anledning til det.

For husholdninger som falt fra undersøkelsen, fylte intervjuerne ut eget frafallsskjema. Frafallsskjemaet inneholdt opplysninger om navn, adresse, årsaken til frafallet, og hvorvidt frafallet gjaldt hele undersøkelsen eller bare avslutningsintervjuet.

Sammen med det øvrige materialet til Byrået fulgte intervjuerens rapportskjemaer fra undersøkelsen. I rapportskjemaene ble intervjuerne bedt om å gi sine merknader til oppstillingen og utformingen av de enkelte spørsmål i regnskapsheftet og avslutningsintervju-skjemaet. De skulle videre gi en vurdering av og eventuelt påvise uklare punkter i rettleidingen til regnskapsføringen. Intervjuerne mottok en ekstra godtgjørelse for å fylle ut rapportskjemaet.

3.3. Gruppeinndeling av husholdningene.

På grunn av de mange formål med undersøkelsen ble husholdningene delt inn i grupper og underlagt ulike rutiner ved datainnsamlingen. Gruppeinndelingen ble foretatt etter lengden på regnskapsperioden, om husholdningen skulle føre ett eller flere regnskapshefter, hvorvidt veiledning om regnskapsføringen skulle gis i regnskapsperioden eller ikke, og om husholdningene var bedt om å gi mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk. Ut fra kombinasjoner av disse kjennetegn ble de opprinnelig uttrukne husholdninger delt inn i 17 grupper, (se tabell 1, nedenfor), og det ble utarbeidet 4 ulike instruksjoner for intervjuerne.

3.3.1. Ulik lengde på regnskapsperioden. 100 husholdninger var trukket ut til å føre regnskap i 4 uker, 100 i 3 uker og 150 husholdninger i 2 uker. De husholdninger som førte regnskap i 4 uker ble delt inn i to grupper, og gruppene begynte føringen henholdsvis 28. januar og 4. februar. 28. januar var også regnskapsperiodens begynnelse for de som førte regnskap i 2 uker, og 11. februar for husholdninger med regnskapsperiode på 3 uker. I alle regnskapsperioder var husholdningene fordelt likt etter bosted, med omlag 68 prosent trukket fra Oslo, 16 prosent fra Bergen og 16 prosent fra Trondheim.

3.3.2. Ett eller flere regnskapshefter pr. husholdning. Det ble nyttet i alt 4 forskjellige regnskapshefter, (3 hovedhefter - kalt H1, H2 og H3, og 1 bihefte - kalt B). 150 husholdninger ble bedt om å føre både ett hovedhefte (H1) og ett eller flere B-hefter. Av disse husholdninger skulle 1/3 føre regnskap i 4 uker, 1/3 i 3 uker og 1/3 i 2 uker. 68 prosent av husholdningene var fra Oslo, 16 prosent fra Bergen og 16 prosent fra Trondheim. I rettleidingen til regnskapsføringen ble det fremhevet som ønskelig at den person i husholdningen som sto for størstedelen av husholdningens daglige innkjøp førte hovedheftet. Som hovedregel skulle husholdningens fellesutgifter føres i dette heftet. Personlige utgifter for den som førte heftet samt for barn under 12 år, skulle også registreres i heftet. Alle andre husholdningsmedlemmer på 12 år eller mer skulle føre sitt eget B-hefte. I dette heftet ble hovedsakelig medlemmets personlige utgifter registrert. Husholdninger som førte både H1 og B-hefter ble bedt om å påse at ingen utgiftspost ble ført i mer enn ett hefte.

For husholdninger som fikk tildelt heftetyperne H2 eller H3 skulle alle husholdningsmedlemmenes forbruk registreres i ett hefte. Forskjellen på disse to heftetyper var imidlertid at husholdninger som førte H3-heftet også skulle angi mengde og mengdeenhet (kg, gram, liter, etc.) for kjøpte matvarer, drikkevarer og tobakk (se avsnittet nedenfor). 50 husholdninger var trukket ut til å føre H3-heftet og 150 husholdninger H2-heftet.

Av de 150 husholdninger som skulle føre H2-heftet var 68 prosent fra Oslo, 16 prosent fra Bergen og 16 prosent fra Trondheim. 1/3 av husholdningene skulle føre regnskap i 4 uker, 1/3 i 3 uker og 1/3 i 2 uker.

3.3.3. Mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk. I alle 4 heftetyper var det én kolonne for verdi av kjøpte varer og tjenester, én mengderubrikk for gaver mottatt fra personer utenom husholdningen og én for forbruk av egenproduserte varer. I H3-heftet var det dessuten én mengderubrikk for kjøpte varer og tjenester. De 50 husholdninger som førte H3-heftet ble bedt om å nytte rubrikken til å angi mengde og mengdeenhet for kjøpte matvarer, drikkevarer og tobakk. Mengdene skulle så vidt mulig angis med vekt- eller volumtall. Av de 50 husholdninger som skulle føre H3-heftet var 72 prosent fra Oslo, 14 prosent fra Bergen og 14 prosent fra Trondheim. Alle husholdningene førte regnskap i 2 uker.

For fullført regnskapsføring mottok husholdningene en godtgjørelse på kr. 50 for hvert av heftene H1, H2, H3 og kr. 20 for hvert B-hefte. Regnskapsheftene er tatt inn som vedlegg, se vedleggene A-D.

3.3.4. Veiledning om regnskapsføringen i regnskapsperioden. Av de opprinnelig uttrukne husholdninger skulle 200 veiledes om føringen i regnskapsperioden. Intervjuerne oppsøkte disse husholdningene 3-5 dager etter regnskapsperiodens begynnelse for å finne ut om de hadde problemer med føringen, og i så fall gi informasjon og veiledning. I instruksen til intervjuerne ble det fremhevet som særlig viktig å påse at alle utgiftsposter i regnskapet var nøye spesifisert. Hvis husholdningen nektet å vise fram regnskapsheftet, skulle intervjueren ved dette gjenbesøket bare minne om spesifiseringen og spørre om husholdningen hadde støtt på spesielle problemer under føringen. For å lette intervjuerne på dette punkt ble det spesielt nevnt i IO-brevet til husholdningene at intervjuerne i noen områder ville gi råd og veiledning om regnskapsføringen også etter at føringen var begynt.

Av husholdninger som fikk veiledning førte 25 prosent regnskap i 4 uker, 25 prosent i 3 uker og 50 prosent i 2 uker. 69 prosent av husholdningene var fra Oslo, 15,5 prosent fra Bergen og 15,5 prosent fra Trondheim. Alle husholdninger (50) som førte H3-heftet, ble veiledet. Av de resterende 150 husholdninger skulle 74 husholdninger føre H2-heftet og 76 H1- og B-hefter.

Tabell 1, nedenfor, gir en oversikt over utvalget av husholdninger til prøveundersøkelsen. Reservehusholdningene er ikke tatt med i

Tabell 1. Oversikt over utvalget til prøveundersøkelsen 1972

Hushold- nings- gruppe nr.	Antall hus- hold- ninger totalt	Av disse i:			Regnskapsperiode	Antall husholdninger med:			Type regn- skaps- hefte
		Oslo	Bergen	Trondheim		Veiledning i regnskaps- perioden	Føring av B-hefte	Angivelse av mengde for kjøpte matvarer, drikkevarer og tobakk	
1	12	8	2	2	28/1-24/2 (4 uker)	12	0	0	H2
2	13	9	2	2	"	13	13	0	H1,B
3	12	8	2	2	"	0	12	0	H1,B
4	13	9	2	2	"	0	0	0	H2
5	12	8	2	2	4/2-2/3 (4 uker)	12	0	0	H2
6	13	9	2	2	"	13	13	0	H1,B
7	12	8	2	2	"	0	12	0	H1,B
8	13	9	2	2	"	0	0	0	H2
9	25	17	4	4	11/2-2/3 (3 uker)	25	0	0	H2
10	25	17	4	4	"	25	25	0	H1,B
11	25	17	4	4	"	0	25	0	H1,B
12	25	17	4	4	"	0	0	0	H2
13	25	17	4	4	28/1-10/2 (2 uker)	25	0	0	H2
14	25	17	4	4	"	25	25	0	H1,B
15	25	17	4	4	"	0	25	0	H1,B
16	25	17	4	4	"	0	0	0	H2
17	50	36	7	7	"	50	0	50	H3
Sum	350	240	55	55	-	200	150	50	-

tabellen. For hver av de 17 grupper som utvalget ble delt inn i, er det i tabellen angitt regnskapsperiode, type regnskapshefte, antall husholdninger med veiledning, -føring av B-hefte, - og med angivelse av mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk.

3.4. Undersøkelsens gjennomføringsfaser. Planleggingen av prøveundersøkelsen tok til i slutten av året 1971. Datainnsamlingen pågikk fra slutten av januar til begynnelsen av mars 1972, og manuell og maskinell bearbeiding av materialet i de påfølgende måneder i 1972. Oppstillingen nedenfor gir en oversikt over undersøkelsens gjennomføringsfaser:

<u>Aktiviteter:</u>	<u>Tidspunkt for gjennomføringen:</u>
Planlegging	1/10-71 - 15/1-72
Registerarbeid	15/11-71- 15/1-72
System- og programmeringsarbeid	1/12-71- 15/1-72
Feltarbeid	2/1-72 - 15/3-72
Datainnsamling	28/1-72- 2/3-72
Manuell databearbeiding	1/3-72 - 15/6-72
Punching	15/6-72- 15/8-72
Maskinell kjøring	15/8-72- 15/11-72

4. RESULTATER AV METODISK ART

Både størrelsen og sammensetningen av utvalget til prøveundersøkelsen ble bestemt ut fra hensynet til de metodestudier som skulle foretas på grunnlag av materialet. Metodestudiene forutsatte en inndeling av husholdningene i homogene grupper, og med anvendelse av ulike rutiner for registrering og datainnsamling i gruppene. Med en utvalgsstørrelse på 350 husholdninger mente en å være sikret mange nok observasjoner til å kunne foreta en slik gruppeinndeling av materialet. På grunn av utvalgets spesielle sammensetning, (ektepar med 2 barn, mannens alder 35-40 år), ville en også kunne danne husholdningsgrupper med en stor grad av homogenitet mellom gruppene.

4.1. Sammenhenger mellom regnskapsperiodens lengde og størrelsen på tilfeldige og ikke-tilfeldige feilkomponenter.

I analysen av sammenhengen mellom regnskapsperiodens lengde og forekomsten av målefeil i materialet, valgte en å se på antallet registrerte utgiftsposter og studere hvordan dette varierte over de forskjellige uker i regnskapsperioden.

I alt 298 husholdninger leverte hovedregnskapshefter, (heftene H1, H2 og H3). Av disse husholdninger hadde:

46	ført	regnskap	i 4 uker	fra 28/1-24/2	(regnskapsperiode nr. 1)
38	"	"	" 4 uker	fra 4/2 - 2/3	(" nr. 2)
87	"	"	" 3 uker	fra 11/2- 2/3	(" nr. 3)
127	"	"	" 2 uker	fra 28/1-10/2	(" nr. 4)

Antall registrerte utgiftsposter pr. husholdning pr. uke er vist i tabell 2, nedenfor. En har nyttet prosenttall med antall poster i 1. uke i regnskapsperioden satt lik 100.

Tabell 2. Antall utgiftsposter pr. uke pr. husholdning. 1. uke=100,0

	28/1- 3/2	4/2- 10/2	11/2- 17/2	18/2- 24/2	25/2- 2/3	I alt
Regnskapsperiode nr. 1	100,0	93,9	86,3	96,2		94,1
" " 2		100,0	88,9	98,4	102,8	97,6
" " 3			100,0	92,1	98,4	96,9
" " 4	100,0	95,5				97,8

Som en ser av tabellen er det for alle regnskapsperioder, bortsett fra periode nr. 3, flest utgiftsposter pr. husholdning i uken rundt månedsskiftet. Videre ser en at antall utgiftsposter i 2. uke overalt er lavere enn i 1. uke. Nedgangen i antall poster fra 1. til 2. uke varierer fra mellom 4,5 til 11,1 prosent, og synes å være uavhengig av når i kalendermåneden regnskapsføringen startet. En kan også i materialet se en viss tendens til at antall utgiftsposter i siste uke er større enn i nest siste uke når regnskapsperioden strekker seg over minst 3 uker.

Det ble nevnt under avsnitt 2.1.1, foran, at det antagelig kunne være flere årsaker til variasjonen i registrert forbruksutgift (antall poster) over regnskapsperioden. På grunnlag av materialet har det imidlertid vært vanskelig å påvise hvilken årsak som er mest dominerende. Antagelig må det være slik at flere effekter har virket samtidig.

Dersom husholdningene forandrer sitt forbruk som en følge av at de deltar i undersøkelsen, f.eks. for å "vise ansikt", skulle en kanskje ha ventet relativt mange dyre varer i første uke (og færre i de siste uker, siden husholdningene er pålagt budsjettbetingelser). Dersom husholdningene "bevisst" har tatt med poster fra før regnskapsperiodens begynnelse for å vise et høyt forbruk, er det også grunn til å tro at de i særdeleshet ville ta med dyre forbruksartikler. Hvis disse hypoteser var riktige, kunne en vente forholdsvis mange store utgiftsposter i første uke (f.eks. klær, møbler, husholdningsartikler m.v.), og relativt færre av disse poster i de siste uker i regnskapsperioden. Materialet viser imidlertid en tilnærmet konstant fordeling av antall poster etter utgiftstype i de forskjellige uker i regnskapsperioden, (se tabell 3, nedenfor).

Tabell 3. Antall poster pr. uke etter utgiftstype. Prosent.

Utgiftstype		28/1- 3/2	4/2- 10/2	11/2- 17/2	18/2- 24/2	25/2- 2/3
Regnskapsperiode nr. 1. (46 husholdninger)	Matvarer	63,3	66,3	65,9	65,1	
	Drikkevarer og tobakk ..	8,2	8,1	7,1	8,1	
	Klær og skotøy	2,6	2,7	2,0	2,3	
	Bolig, lys og brensel ..	0,7	0,4	0,8	0,8	
	Møbler og husholdn. artikler	5,2	3,7	4,0	4,6	
	Helsepleie	1,2	1,3	0,9	1,2	
	Reiser og transport	5,4	4,7	4,8	4,8	
	Fritidssysler og utdanning	7,1	7,7	7,8	6,9	
	Andre varer og tjenester	6,3	5,1	6,7	6,2	
		100,0	100,0	100,0	100,0	
Regnskapsperiode nr. 2 (38 husholdninger)	Matvarer	63,5	64,7	65,7	65,1	
	Drikkevarer og tobakk ..	7,3	7,1	6,8	5,8	
	Klær og skotøy	2,0	2,4	2,7	2,6	
	Bolig, lys og brensel ..	0,6	0,7	0,5	1,1	
	Møbler og husholdn.-artikler	5,5	3,9	5,6	5,2	
	Helsepleie	1,1	1,5	1,3	1,0	
	Reiser og transport	4,4	4,4	4,4	4,4	
	Fritidssysler og utdanning	8,0	8,7	6,3	7,8	
	Andre varer og tjenester	7,6	6,6	6,7	7,0	
		100,0	100,0	100,0	100,0	
Regnskapsperiode nr. 3 (87 husholdninger)	Matvarer		62,4	63,3	62,7	
	Drikkevarer og tobakk		7,9	7,4	7,0	
	Klær og skotøy		2,7	2,7	3,3	
	Bolig, lys og brensel ..		0,7	0,6	1,3	

Tabell 3 (forts.)

Utgiftstype		28/1- 3/2	4/2- 10/2	11/2- 17/2	18/2- 24/2	25/2- 2/3
Møbler og husholdn.-						
	artikler		4,7	4,1	5,1	
	Helsepleie		1,1	0,9	1,1	
	Reiser og transport		5,7	5,7	5,7	
	Fritidssysler og utdan- ning		7,6	7,6	6,9	
	Andre varer og tjenester		7,2	7,7	6,9	
			100,0	100,0	100,0	
Regnskapsperiode nr. 4 (127 husholdninger)	Matvarer	63,8	64,9			
	Drikkevarer og tobakk ..	7,2	7,6			
	Klær og skotøy	2,8	2,8			
	Bolig, lys og brensel ..	1,1	0,7			
	Møbler og husholdn.-					
	artikler	4,3	4,8			
	Helsepleie	1,4	1,1			
	Reiser og transport	5,6	4,8			
	Fritidssysler og utdan- ning	6,8	6,6			
	Andre varer og tjenester	7,0	6,7			
		100,0	100,0			

Dersom nedgangen i antallet registrerte utgiftsposter fra første og til de påfølgende uker i regnskapsperioden skyldes at husholdningene blir "likeglad og slurvete" med regnskapsføringen, skulle en tro at dette ville gi seg utslag i et økende antall uspesifiserte poster mot slutten av regnskapsperioden. Materialet tyder imidlertid ikke på dette, se nedenfor.

	1. uke	2. uke	3. uke	4. uke
Prosentandel av uspesifiserte poster	0,59	0,46	0,59	0,54

En kan imidlertid ikke av dette slutte at årsaken til variasjonen av antall registrerte poster over ukene ikke kan skyldes avtakende påpasselighet med regnskapsføringen. Dersom nedgangen i antall registrerte poster fra første og til de påfølgende uker i regnskapsperioden skyldes utelatte poster, må imidlertid disse være noenlunde likt fordelt på de ulike typer av utgifter, (konf. tabell 3, ovenfor.) Dersom denne hypotese er riktig, skulle totalutgiften bli best estimert på grunnlag av regnskapsdata fra første uke i perioden. Målefeil som oppstår på grunn av regnskapsperiodens lengde synes imidlertid ikke å influere på den relative sammensetning av forbruket,

uansett lengde på regnskapsperioden.

Resultatene ovenfor skulle tilsi at forbruket blir minst like godt estimert i en kort som i en lang regnskapsperiode. Det er også grunn til å tro at en kort regnskapsperiode vil være fordelaktig ut fra hensynet til størrelsen på frafallet og kostnadene forbundet med revisjon og bearbeiding av materialet. Disse forhold alene, skulle derfor tale for en kort regnskapsperiode.

I analysen av sammenhengen mellom regnskapsperiodens lengde og samplingsvariansen ville en påvise i hvilken grad "godheten" på estimatorene ble berørt av en reduksjon av regnskapsperiodens lengde.

Som tidligere nevnt vil samplingsvariansen vanligvis øke med regnskapsperiodens lengde siden nivået av forbruket øker. I stedet for samplingsvariansen valgte en derfor å studere sammenhengen mellom variasjonskoeffisienten og regnskapsperiodens lengde.

$$\text{Variasjonskoeffisient} = \frac{S}{\bar{x}}$$

hvor $S = \sqrt{S^2}$ (standardavvik)

$$S^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 \quad (\text{samlingsvarians}),$$

x_i = forbruk i husholdning nr. i i regnskapsperioden,

n = antall husholdninger, og

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i = \text{gjennomsnittelig forbruk for de } n \text{ husholdninger i regnskapsperioden.}$$

Tabell 4, nedenfor, gir en oversikt over de empiriske variasjonskoeffisienter for forskjellige typer av utgift i de fire regnskapsperioder.

Som en ser av tabellen er resultatene uklare med hensyn til å påvise sammenhengen mellom variasjonskoeffisientens størrelse og lengden på regnskapsperioden. Med unntak av matvarer er variasjonskoeffisienten for alle typer utgifter større i regnskapsperioden på 2 uker enn på 3 uker. For alle regnskapsperioder sett under ett, er det imidlertid ikke noen éntydig tendens til at de estimerte variasjonskoeffisienter avtar med lengden på regnskapsperioden. En kan derfor ikke ut fra datamaterialet fra undersøkelsen slutte noe om

Tabell 4. Variasjonskoeffisienten etter type utgift og regnskapsperiodens lengde

Type utgift	Regnskaps- periode nr. 1 (4 uker)	Regnskaps- periode nr. 2 (4 uker)	Regnskaps- periode nr. 3 (3 uker)	Regnskaps- periode nr. 4 (2 uker)
Matvarer	0,35	0,31	0,30	0,24
Drikkevarer og tobakk ...	0,81	0,94	0,92	0,99
Klær og skotøy	1,13	1,04	1,01	1,16
Bolig, lys og brensel ...	1,23	1,49	1,04	1,11
Møbler og husholdnings- artikler	1,58	1,17	1,13	2,66
Helsepleie	3,27	1,44	1,82	1,84
Reiser og transport	1,27	2,18	0,81	1,28
Fritidssysler og utdan- ning	3,21	1,03	0,69	1,18
Andre varer og tjenester.	1,31	1,18	1,03	1,16

i hvilken grad "godheten" på estimatorene blir berørt av en reduksjon av regnskapsperiodens lengde. Dette skyldes antagelig for få observasjoner. Det er grunn til å tro at en analyse av variasjonskoeffisientens avhengighet av regnskapsperiodens lengde krever et observasjonsmateriale av betydelig størrelse. En skal imidlertid heller ikke se bort i fra at sesongvariasjoner i forbruket og at målefeil i observasjonene kan ha influert på resultatene.

4.2. Målefeil i materialet som følge av opplegget for datainnsamlingen. Ett eller flere regnskapshefter pr. husholdning.

Det kom inn i alt 131 hovedregnskapshefter, (H1-hefter), fra husholdninger hvor flere husholdningsmedlemmer var bedt om å føre eget regnskapshefte. Fra de samme husholdninger ble det levert 187 bihefter, (B-hefter). I de øvrige husholdninger skulle alle husholdningsmedlemmenes utgifter føres i ett hefte. Fra disse husholdninger kom det inn i alt 167 regnskapshefter, (heftene H2 og H3).

De to datainnsamlingsmetoder, henholdsvis med og uten føring av B-hefter, viste forskjellige resultat. Siden husholdningene med og uten føring av B-hefter er omtrent likt sammensatt, har en valgt å sammenlikne de to datainnsamlingsmetoder ved å se på gjennomsnittelig forbruksutgift pr. husholdning pr. uke i de to grupper av husholdninger.

Tabell 5, nedenfor, viser registrert forbruksutgift for husholdninger med og uten føring av B-hefter. Utgifter som ble ført i B-heftene er spesifisert i en egen kolonne i tabellen. I kolonnen lengst til høyre i tabellen er utgiftene for husholdninger uten føring av B-hefter regnet i prosent av utgiftene for husholdninger med føring av B-hefter.

Tabell 5. Registrerte forbruksutgifter pr. husholdning pr. uke for husholdninger med føring/ikke føring av B-hefter. Kroner

Utgiftstype	Utgifter pr. husholdning pr. uke			
	Husholdninger med B-hefter		Husholdninger uten B-hefter (H2+H3)	Uten B-hefter i prosent av med B-hefter
	Totalt i H1+B	I B-heftene		
Matvarer	195,04	12,26	184,09	94,4
Drikkevarer og tobakk	42,28	21,86	35,26	83,4
Klær og skotøy	62,57	17,56	61,75	98,7
Bolig, lys og brensel	138,96	57,99	119,40	85,9
Møbler og husholdningsartikler	71,06	18,71	77,53	109,1
Helsepleie	21,39	11,14	16,47	77,0
Reiser og transport	106,14	68,42	103,99	98,0
Fritidssysler og utdanning ...	105,83	37,46	62,78	59,3
Andre varer og tjenester	75,42	37,29	65,12	86,3
Sum	818,69	282,69	726,39	88,7

En ser av tabellen at summen av registrerte utgifter pr. husholdning pr. uke for husholdninger uten B-hefter utgjorde bare 88,7 prosent av den registrerte sum for husholdninger med B-hefter. Ser en på de enkelte utgiftstyper ble utgifter til fritidssysler/utdanning og helsepleie spesielt lavt registrert i husholdninger uten B-hefter sammenlignet med husholdninger med føring av B-hefter.

Under revisjonen kunne en ikke i nevneverdig grad påvise at poster var blitt dobbeltregistrert i husholdninger med B-hefter. En må derfor anta at forskjellen i registrert beløp mellom de to grupper av husholdninger skyldes at husholdningene ikke får med alle utgiftsbeløp når forbruket skal registreres i ett hefte. Det kan selvfølgelig være flere årsaker til dette. Når husholdningene blir bedt om å føre alle utgifter i ett hefte, blir som oftest ansvaret med føringen "pålagt" det

medlem av husholdningen som foretar de fleste daglige innkjøp. Det kan åpenbart være vanskelig for ett husholdningsmedlem å ha oversikt over alle husholdningsmedlemmenes utgifter. En kan også tenke seg at enkelte husholdningsmedlemmer har utgifter som de ikke ønsker at andre personer i husholdningen skal kjenne til. Når hvert husholdningsmedlem har sitt eget regnskapshefte, kan dette heftet bringes med på reiser som medlemmet eventuelt foretar i regnskapsperioden. Utgiftene kan da føres etterhvert som de forekommer og sannsynligheten for å glemme poster er antagelig ikke så stor som når husholdningen bare har ett hefte.

På grunn av utvalgets spesielle sammensetning og instruksene for regnskapsføringen, ble B-hefter hovedsakelig ført av mannen i husholdningen og av barn i alderen 12-15 år. For husholdninger med B-hefter ble vel 1/3 av det ukentlige utgiftsbeløp pr. husholdning registrert i B-heftene. Det kan være interessant å se hvordan disse utgifter fordeles seg på B-hefter til personer i de ulike aldersgrupper, (se tabell 6, nedenfor).

Tabell 6. Ukentlige utgifter pr. B-hefte etter alder på føreren av heftet. Kroner

Utgiftstype	Alder på føreren av B-heftet		
	12-13 år	14-15 år	35-40 år
Matvarer	2,96	3,96	10,76
Drikkevarer og tobakk	1,14	2,46	20,77
Klær og skotøy	5,58	9,68	13,91
Bolig, lys og brensel	-	-	57,38
Møbler og husholdningsartikler	0,15	0,87	18,94
Helsepleie	0,28	-	11,42
Reiser og transport	2,34	5,36	65,89
Fritidssysler og utdanning	6,83	8,48	34,07
Andre varer og tjenester	1,99	6,22	36,41
Sum	21,27	37,03	269,55

Vel 82 prosent av de ukentlige utgifter i B-heftene ble registrert i mannens regnskapshefte, og knapt 18 prosent i barnas regnskapshefter. En kan derfor konkludere med at mannen bør føre sitt eget regnskapshefte. En skulle tro at det samme ville gjelde for andre voksne husholdningsmedlemmer i et generelt utvalg av husholdninger. Det later

imidlertid ikke til å være så nødvendig å be barn i alderen 12-15 år om å føre eget regnskap, siden disse har forholdsvis små utgifter i sine hefter. Paradoksalt nok, fremgår det imidlertid av intervjuernes rapportskjemaer, at barna stort sett var mer velvillig innstilt til å føre eget regnskap enn mannen.

4.3. Veiledning i regnskapsperioden. Virkninger på kvaliteten av regnskapsføringen.

Av de husholdninger som deltok i undersøkelsen fikk 60 prosent veiledning om føringen i regnskapsperioden. Veiledningen ble gitt av intervjuerne som gjenbesøkte husholdningene 3-5 dager etter at regnskapsperioden var begynt. Intervjuerne så til at regnskapsføringen foregikk forskriftsmessig og at alle varer og tjenester ble nøye spesifisert i regnskapet.

Resultater fra undersøkelsen viser at husholdninger som fikk veiledning i regnskapsperioden hadde flere utgiftsposter pr. regnskapsuke enn husholdninger som ikke ble gjenbesøkt. Dette skulle kanskje tyde på at husholdninger med veiledning hadde færre utelatte poster i regnskapet enn de som ikke ble veiledet. På den annen side hadde husholdninger med gjenbesøk relativt flere uspesifiserte poster i regnskapet enn de som ikke fikk veiledning i regnskapsperioden, (se tabell 7, nedenfor).

Tabell 7. Totalt antall poster pr. regnskapsuke og relativt antall uspesifiserte poster for husholdninger med og uten veiledning i regnskapsperioden

	Husholdninger med veiledning i regn- skapsperioden	Husholdninger uten veiledning i regn- skapsperioden
Totalt antall poster pr. regnskapsuke	75,0	73,5
Antall uspesifiserte poster i prosent av totalt antall poster	0,57	0,52

Resultatene tyder altså på at kvaliteten på regnskapsføringen ikke endrer seg vesentlig selv om husholdningene får veiledning om føringen i regnskapsperioden. En skal imidlertid ved vurderingen av resultatene være oppmerksom på det spesielle utvalg av husholdninger som deltok i prøveundersøkelsen. Det er nok mulig at en i et generelt ut-

valg av husholdninger, med f.eks. flere eldre mennesker, ville ha bedret kvaliteten på føringen ved å gi veiledning i perioden.

27 av intervjuerne skulle foreta gjenbesøk hos husholdningene. Ca. 80 prosent av disse intervjuerne var av den oppfatning at husholdningene ikke hadde mislikt gjenbesøket. Noen ganske få husholdninger hadde ifølge intervjuernes rapporter, oppfattet gjenbesøket som en slags kontroll på om de fortjente honoraret for regnskapsføringen. Et par husholdninger hadde også tatt gjenbesøket ille opp fordi de selv mente "å være i stand til å føre regnskap".

En fikk også erfart fra denne del av prøveundersøkelsen, at mange intervjuere mislikt å be husholdningene om å få se regnskapsheftet. De følte med dette at de blandet seg opp i folks private saker. Det er kanskje grunn til å tro at denne reaksjon fra intervjuernes side vil være enda mer utbredt i spredtbygde strøk, hvor det ikke er uvanlig at intervjueren kjenner de husholdninger hun/han skal besøke.

4.4. Mulighetene for å innhente mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk.

Det kom inn i alt 43 regnskapshefter med mengdeoppgaver for kjøpte matvarer, drikkevarer og tobakk. I rettleidingen til regnskapsføringen var husholdningene bedt om å føre volum- eller vekt-tall for den kjøpte varen samt å spesifisere hvilken volum-/vektenhet varen var oppgitt i.

I de større forretninger er ofte varens vekt eller volum spesifisert på emballasjen. Dette er imidlertid mindre vanlig i små forretninger med manuell betjening. En del kjøpte varer må således husholdningene selv veie eller måle for å kunne føre mengden av varen i regnskapet.

Resultatene fra undersøkelsen tyder på at husholdningene har hatt store problemer med å angi mengde for kjøpte varer. I særdeleshet gjelder dette mat- og drikkevarer. For alle husholdninger med mengdeoppgaver var gjennomsnittelig 30 prosent av alle poster i utgiftsgruppene matvarer, drikkevarer og tobakk så unøyaktig spesifisert at varenes vekt eller volum ikke kunne bestemmes under revisjonen.

Mengdeangivelsene var mangelfulle hovedsakelig i den forstand at husholdningen oppga "flaske, boks etc." istedenfor varens volum eller vekt. Det ser ut til å ha vært spesielt vanskelig å bestemme mengden av

varer kjøpt på flaske.

Noen husholdninger har greid føringen bedre enn andre. Det er vel grunn til å tro at disse husholdninger har gjort seg mer bry med selv å veie eller måle varene. For noen få husholdninger tyder mengdeangivelsene i heftene på at husholdningene har gitt opp mengderegistreringen.

Etter fjerning av alle identitetsmerker er materialet fra prøveundersøkelsen senere blitt utlånt til Avdeling for kosthold ved Odontologisk Institutt ved Universitetet i Oslo. Til tross for ufullstendige mengderegistreringer for matvarer har kostholdsekspertene ved avdelingen uttrykt at de vil kunne dra stor nytte av et slikt materiale i arbeidet med å analysere sammensetningen og næringsverdien av husholdningenes kosthold.

5. ERFARINGER VEDRØRENDE SPØRSMÅLSFORMULERINGER O.L.

Forbruksundersøkelsen i 1967 var den første landsomfattende forbruksundersøkelse hvor alle husholdninger som deltok i undersøkelsen ble intervjuet. Intervjuskjemaet ved undersøkelsen inneholdt i alt 16 hovedtyper av spørsmål. En hadde stort sett gode erfaringer med utformingen av spørsmålene til undersøkelsen i 1967, og 7 hovedtyper av disse spørsmål ble foreslått nyttet i intervjuskjemaet til hovedundersøkelsen i 1973. Disse spørsmålene omfattet:

1. Registrering av husholdningsmedlemmers eventuelle fravær fra husholdningen i regnskapsperioden.
- 2-3. Opplysninger om husholdningenes boligforhold.
4. Utgifter til bolig og fritidshus.
5. Utgifter til lys og brensel.
6. Kjøp av varige konsumgoder og utgifter til feriereiser.
7. Registrering av frie ytelser.

Disse hovedtyper av spørsmål ble tatt inn i intervjuskjemaet til prøveundersøkelsen. Spørsmålene ble imidlertid til dels noe omformulert. En ville, om mulig, forsøke å komme frem til en bedre spørsmålsformulering enn den som ble nyttet i 1967.

I tillegg til de 7 grupper av spørsmål nevnt ovenfor, ble det ved prøveundersøkelsen tatt inn 4 nye hovedtyper av spørsmål:

8. Beholdning av varige konsumgoder.
9. Utgifter til tobakk.
10. Spørsmål vedrørende regnskapsføringen.
11. Opplysninger om dato for utbetaling av lønn.

Spørsmål under disse hovedgrupper var tidligere ikke anvendt ved noen forbrukeundersøkelse. Ved forbruksundersøkelsen i 1967 ble det registrert om husholdningene hadde beholdning av en del varige forbruksvarer, men verdien av beholdningene ble ikke registrert. Det ble imidlertid ansett som meget interessant å nytte de fleste av disse spørsmål ved hovedundersøkelsen i 1973. Ved prøveundersøkelsen ville en teste spørsmålsformuleringene og undersøke mulighetene for å få informasjon om de ønskede variable.

5.1. Reaksjoner på intervju skjemaet.

De registrerte opplysninger i intervju skjemaene tyder på at husholdningene ikke har hatt problemer med å besvare spørsmålet under pkt. 1, ovenfor, (husholdningsmedlemmers fravær fra husholdningen i regnskapsperioden).

Spørsmålene under punktene 2-5, har imidlertid vist seg tildels vanskelige å besvare. Disse spørsmål omfatter opplysninger om boforhold og om husholdningenes utgifter til lys og brensel, bolig og fritidshus.

Vedrørende boforhold ble husholdningene spurt om hvilken husstype de bodde i, og om eier-/leieforholdet til boligen. Husholdninger som selv eide den bolig de bodde i, ble også spurt om hvordan boligen var skatteliknet. En skilte mellom prosentliknet bolig og bolig liknet etter regnskap. Begrepene "prosentlikning" og "likning etter regnskap" har tydeligvis vært ukjente for en del husholdninger. Under revisjonen viste det seg også at ganske mange husholdninger hadde gitt gale opplysninger på spørsmålet om boligens eier-/leieforhold. Mange husholdninger med innskudds- eller obligasjonsleilighet mente at de selv eide boligen. En tror at disse feilaktige registreringer delvis kan skyldes rekkefølgen som svaralternativene var satt opp i på skjemaet. Alternativet "eier av boligen (leiligheten)", var plassert før "leieboer med aksje, andel eller betalt innskott". En annen grunn kan være uklarheter i instruksene på dette punkt.

Spørsmålene om utgifter til bolig og fritidshus omfattet bl.a. renter og provisjon av eventuelle lån til boligen (fritidshuset), forsikringspremie, eiendomsskatt, festeavgift og en del andre avgifter som husholdningen hadde betalt i løpet av de siste 12 måneder før intervjuet fant sted. Det var bare husholdninger som var eiere av bolig eller fritidshus som skulle besvare disse spørsmål. Husholdninger som bodde i leid leilighet ble bedt om å oppgi husleien for siste 12-måneders-periode. Utgifter til lys og brensel skulle imidlertid registreres i alle husholdninger.

En del husholdninger har hatt problemer med å huske utbetalinger så langt tilbake som for de siste 12 måneder. Dette gjelder både for lys og brensel og en del andre utgifter til bolig og fritidshus. Spørsmålet om forsikringspremie på bolig viste seg å være upresist formulert. En del husholdninger hadde felles forsikring på bolig og innbo, og disse var ikke i stand til å skille ut den del av premien som gjaldt boligen. Eiendomsskatt var et ukjent begrep for en del husholdninger. I noen tilfelle førte dette til at skattetaksten på boligen ble registrert istedenfor eiendomsskatten. En må tro at slike feil ville ha vært unngått med en mer fullstendig instruks til intervjuerne.

Intervjuerne har i sine rapportskjemaer også klaget over manglende forklaring i instruksene om hvilke utgifter husleien skulle dekke. Dette har ført til at en under posten "husleie" i intervju-skjemaet delvis har fått oppgitt den rene husleie og delvis husleie inkludert utgifter til oppvarming og/eller garasjeleie.

Noen få intervjuere mente å ha registrert at husholdningene viste uvilje mot å besvare spørsmålene om utgifter til renter på lån til bolig og fritidshus.

For å registrere kjøp av varige konsumgoder, (pkt. 6, ovenfor), ble husholdningene spurt om varens hele kostnad for goder som var kjøpt i løpet av siste 12-måneders-periode. Husholdningene skulle videre oppgi om varen var kjøpt kontant eller på avbetaling. Registreringene i intervju-skjemaene tyder på at disse spørsmål har blitt besvart bra. En del intervjuere har imidlertid fått inntrykk av at husholdningene ikke likte å gi opplysninger om hvorvidt kjøpet var foretatt kontant eller på avbetaling. Husholdningene har også i en del tilfelle hatt problemer med å avgrense registreringene til bare å omfatte siste 12-måneders-periode.

Spørsmålsformuleringene under punktene 7,9 og 11 (se ovenfor), viste seg stort sett å være gode. Registreringene tyder på at spørsmålene ble forstått av husholdningene. Ifølge intervjuernes rapporter har noen få husholdninger vist uvilje mot å besvare spørsmålene under punktene 7 og 9, som omfatter henholdsvis registrering av frie ytelser og utgifter til tobakk. Noen få intervjuere mente også at spørsmålet om utbetaling av lønn (pkt. 11), burde ha vært nærmere forklart i instruksen. Spesielt var det uklart om dag for forskudds- utbetaling av lønn skulle regnes som lønningsdag.

Registreringene under pkt. 8, ovenfor, - beholdning av varige konsumgoder - tyder på at disse spørsmål har virket tilfredsstillende. For gjenstander som husholdningen hadde beholdning av, ble det bl.a. spurt om når gjenstanden var kjøpt, gjenstandens hele kostnad ved kjøpet, og om kjøpet var første gangskjøp eller ikke. En del husholdninger har imidlertid hatt problemer med å huske kjøpsåret for gjenstandene. Dette gjelder spesielt husholdningsmaskiner som kjøleskap, hjemmefryser, o.l.

Erfaringsmessig har noen varer og tjenester lett for å bli glemt under regnskapsføringen. Bakerst i intervjueskjemaet var det tatt med noen spørsmål om regnskapsføringen, (se pkt. 10, ovenfor). Spørsmålene var lagt opp slik at en ville få registrert utgiftsbeløp og vareslag for de poster som var glemt i regnskapet. Resultatene viste at 27 prosent av husholdningene oppga å ha glemt poster i regnskapet. Disse poster var hovedsakelig skatt- og trygdetrekk og kjøp av varige forbruksgoder. Også andre utgifter som forekommer forholdsvis sjelden hos de fleste husholdninger, som f.eks. renter på lån, husleie, legeringer etc., utgjorde en forholdsvis stor andel av det utelatte utgiftsbeløp i regnskapet. I følge oppgavene ble imidlertid utgifter til matvarer sjelden glemt. Intervjuerne har rapportert at de fleste husholdninger var av den oppfatning at spørsmålene om regnskapsføringen var helt unødvendige, siden de hadde gjort sitt beste for å få med alle utgiftspostene i regnskapet. En slik "negativ" holdning til spørsmålene kan ha forårsaket at husholdningene ikke har oppgitt alle uteglemte poster. På den annen side skal en heller ikke se bort i fra at husholdningene ved å bli stilt disse spørsmålene, kan ha oppgitt poster som ikke skulle være med i regnskapet, (f.eks. kjøp foretatt før regnskapsperiodens begynnelse).

5.2. Problemer i tilknytning til regnskapsføringen.

De fleste intervjuere mente at rettledningen til regnskapsføringen, som var tatt inn foran i regnskapsheftene, var oversiktlig og enkel å forstå for husholdningene. Føringen av regnskapsheftene tyder også på at husholdningene stort sett har forstått reglene for regnskapsføringen.

Spesielle regler om føring av utgifter for varer "kjøpt på bok" og for uttak av varer fra fryseboks har imidlertid vært forvirrende og uforståelige for noen få husholdninger. For varer "kjøpt på bok" skulle husholdningene føre varen når den ble levert og ikke når den ble betalt. (Dette er et unntak fra hovedregelen, som gikk ut på å føre utgiften i regnskapet når varen ble betalt). Uttak av kjøpte varer fra fryseboks skulle imidlertid ikke føres. Disse varer skulle regnskapsføres når de ble kjøpt. Noen husholdninger innvendte mot dette at en på den måten ikke ville få noe riktig bilde av deres forbruk. Dette er for såvidt en riktig innvending betraktet ut fra den enkelte husholdnings synspunkt. I et generelt utvalg av husholdninger med husholdninger som fører regnskap til forskjellige tider av året, vil en likevel ved den regnskapsmetode som ble benyttet, få et godt bilde av det gjennomsnittelige forbruk i husholdningene.

En del husholdninger har også hatt vanskeligheter med føringen av forbruket av egenproduserte varer. Vanskelighetene har vesentlig bestått i å avgjøre hva en skulle forstå med egenproduksjon. Rettledningen til regnskapsføringen har vært noe mangelfull på dette punkt. Det ble f.eks. ikke nevnt i rettledningen at tilberedning av matvarer i husholdningen ikke skulle regnes som egenproduksjon.

Når en ser bort fra mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk har husholdningene stort sett gitt gode og utfyllende spesifikasjoner av de varer og tjenester som ble regnskapsført. For alle husholdninger utgjorde uspesifiserte poster mellom 0,5-1,0 prosent av alle poster som ble ført i regnskapene.

I regnskapsheftene var det tatt inn eksempler på korrekt og ukorrekt tekst for spesifisering av varer og tjenester i heftene. Bakkerst i heftene var det også gitt eksempler på korrekt føring av en del utgiftsposter. Intervjuerne mente at både de og husholdningene hadde hatt stor nytte av disse eksempelsamlingene og at disse burde utvides og gjøres mer omfattende ved hovedundersøkelsen i 1973.

6. ANDRE RESULTATER OG ERFARINGER

Noen av intervjuerne har rapportert at det store frafall ved undersøkelsen, (se avsnitt 7, nedenfor), må ses i sammenheng med utformingen av IO-brevet. Intervjuerne mente at IO-brevet ikke inneholdt fullstendige opplysninger om formålet med undersøkelsen, og at mange husholdninger derfor ikke så noen grunn til å delta.

I IO-brevet ble det nevnt at formålet med prøveundersøkelsen var å få erfaring til opplegg og gjennomføring av hovedundersøkelsen i 1973. Det er imidlertid vanskelig å si hvilken betydning denne knappe forklaring av formålet kan ha hatt for frafallet ved undersøkelsen.

For husholdninger som førte både H1- og B-hefter, figurerte mannens navn både på hans eget B-hefte og på husholdningens hovedhefte (H1). I de fleste tilfelle var det imidlertid kona som førte H1-heftet. Noen intervjuere nevner at dette forhold har virket (sitat) ... "direkte pinlig og irriterende på hustruen".

Ca. 5 prosent av intervjuerne hadde besøkt en eller flere husholdninger som hadde uttrykt misnøye med størrelsen på honoraret for regnskapsføringen. Husholdningene mente at regnskapsføringen medførte mye arbeid og at godtgjørelsen burde ha vært større.

Planleggerne av prøveundersøkelsen deltok noe i intervjuarbeidet. Det skal fremheves at planleggerne ved sine intervjubesøker innhentet mange nyttige erfaringer om funksjonsmåten for de spørsmål og skjemaoppsett de selv hadde laget. Ved å gå ut som intervjuere fikk de direkte føling med de problemer husholdningene sto overfor i forbindelse med oppgavegivingen. Forfatteren av notatet kan bekrefte at det var både interessant og inspirerende å motta husholdningenes reaksjoner på de skjemaoppsett og spørsmål som en selv hadde vært med på å utforme.

Nedenfor er det gitt en oversikt over boligforhold samt beholdningsoppgaver for varige goder for husholdningene som deltok i undersøkelsen. Siden utvalget til prøveundersøkelsen ikke er tilfeldig trukket, må de oppgitte tall ikke betraktes som estimer for tilsvarende størrelser i populasjonen av ektepar med 2 barn i Oslo, Bergen og Trondheim. Resultatene blir referert kun av hensyn til å gi en ytterligere "beskrivelse" av de husholdninger som deltok i prøveundersøkelsen.

De fleste husholdninger, knapt 70 prosent, bodde i blokkleilighet. Vel 24 prosent av husholdningene bodde i enebolig eller vertikaldelt tomannsbolig, og ca. 6 prosent i horisontaldelt tomannsbolig. Vel

58 prosent av husholdningene var leieboere med aksje-, andels-, eller innskottsleilighet og knapt 20 prosent av husholdningene bodde i leilighet uten aksje, andel eller betalt innskott. 18 prosent av husholdningene var eier av leiligheten (boligen) og ca. 4 prosent disponerte leiligheten gratis på grunn av sitt tjenesteforhold (tjenestebolig).

Oppstillingen nedenfor viser husholdninger som hadde fritidshus og visse varige forbruksgoder i prosent av alle husholdninger som deltok i undersøkelsen. Kolonnen ytterst til høyre viser de tilsvarende prosenttall for alle husholdninger ved forbruksundersøkelsen i 1967.

Tabell 8. Husholdninger med fritidshus og beholdning av en del varige goder

	Prøveundersøkelsen 1972. Prosent av alle husholdninger	Forbruksundersøkelsen 1967. Prosent av alle husholdninger.
Husholdninger med:		
Fritidshus	31,9	15,7
Bil	76,9	40,4
Seilbåt/motorbåt	14,1	9,7
Campingtilhenger	5,3	0,6
Kjøleskap	92,6	70,2
Hjemmefryser	65,4	33,7
Oppvaskmaskin	10,0	1,3
Vaskemaskin	72,2	69,7
TV (svart/hvitt)	91,9	56,3
TV (farge)	2,7	..1)
Stereoanlegg	28,9	..1)

1) Oppgave mangler.

7. FRAFALL

Frafallet ved forbruksundersøkelser pleier vanligvis å være større enn ved andre utvalgsundersøkelser [3]. Dette har trolig sammenheng med at forbruksundersøkelsene krever mer tid og større arbeidsinnsats fra intervjuobjektene side enn de fleste utvalgsundersøkelser. En tenker da spesielt på arbeidet med regnskapsføringen.

Ved prøveundersøkelsen var frafallet enda høyere enn det som er vanlig ved forbruksundersøkelser. I alt 563 husholdninger ble oppsøkt. Av disse var 350 opprinnelig uttrukne husholdninger og 213 reservehusholdninger. 178 opprinnelig uttrukne husholdninger og 120 reservehusholdninger deltok i undersøkelsen. Frafallet for alle husholdninger var 47,1 prosent. Blant opprinnelig uttrukne husholdninger var frafallet 49,1 prosent og blant reservehusholdningene 45,5 prosent. Som frafall er da regnet både ordinært frafall og registerfeil.

Tabell 9, nedenfor, omfatter både opprinnelig uttrukne husholdninger og reservehusholdninger. Som en ser var frafallet størst i Oslo (49,0 prosent), og lavest i Trondheim, (40,7 prosent).

Tabell 9. Totalt antall oppsøkte og frafalte husholdninger etter bosted

	I alt	Antall husholdninger i:		
		Oslo	Bergen	Trondheim
Oppsøkte husholdninger	563	394	83	86
Frafalte husholdninger	265	193	37	35
Prosent frafall	47,1	49,0	44,4	40,7

Det er antagelig flere årsaker til det høye frafallet ved undersøkelsen:

1. Utvalget er trukket fra Oslo, Bergen og Trondheim.

Frafallet i disse byer pleier vanligvis å være større enn i andre mindre byer og i spredtbygde strøk.

2. Intervjuerne fikk ingen spesiell opplæring om undersøkelsen før undersøkelsen startet.

Bare 4 av intervjuerne som ble benyttet ved prøveundersøkelsen, hadde tidligere innhentet oppgaver ved en forbruksundersøkelse (1967). De øvrige intervjuere var ukjente med denne spesielle type undersøkelse. Uten forkleinelse for intervjuerne, kan dette ha vært en medvirkende årsak til frafall.

7.1. Frafall etter årsaken til frafallet.

Nekting var den hyppigste årsaken til frafall. Vel 21 prosent av husholdningene nektet å delta i undersøkelsen, (se tabell 10, nedenfor). Nekting som frafallsårsak var relativt større i Oslo enn i Bergen og Trondheim, (tabell 11). Det har også vært vanskeligere å "treffe"

husholdningene i Oslo enn i Bergen og Trondheim. I Oslo falt 18,3 prosent av husholdningene fra fordi de "ikke ble truffet", mot 11,4 prosent i Trondheim og 8,3 prosent i Bergen.

Tabell 10. Frafall etter ulike typer av årsak til frafallet. Prosent av alle uttrukne husholdninger

Frafallsårsak	Prosent
Flytting	12,5
Nekting	21,2
Sykdom i familien	3,1
Ikke å treffe	7,5
Annen årsak	2,8
Totalt frafall	47,1

Tabell 11. Frafall for husholdninger i Oslo, Bergen og Trondheim etter frafallsårsak. Prosent

Frafallsårsak	Alle hus- holdninger	Husholdninger i:		
		Oslo	Bergen	Trondheim
Flytting	26,6	20,8	44,4	40,0
Nekting	45,3	46,8	41,7	40,0
Sykdom i familien	6,5	7,8	2,8	2,9
Ikke å treffe	15,9	18,3	8,3	11,4
Annen årsak	5,7	6,3	2,8	5,7
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0

Antall frafalte hus- holdninger	265	193	37	35
--	-----	-----	----	----

7.2. Lengden på regnskapsperioden og frafallets størrelse.

Frafallet ved undersøkelsen tyder på at frafallets størrelse er uavhengig av regnskapsperiodens lengde, ihvertfall når regnskapsperioden varierer på mellom 2-4 uker.

Tabell 12, nedenfor viser at frafallet var størst for husholdninger med regnskapsperiode på 4 uker, og minst når regnskapsføringen strakk seg over 3 uker. Frafallet i 2-ukers-perioden var like stort som det gjennomsnittelige frafall i de to lengste regnskapsperioder.

Tabell 12. Totalt antall oppsøkte og frafalte husholdninger etter regnskapsperiodens lengde

	I alt	Regnskapsperiodens lengde		
		4 uker	3 uker	2 uker
Oppsøkte husholdninger	563	174	149	240
Frafalte husholdninger	265	90	62	113
Prosent frafall	47,1	51,7	41,6	47,1

Nekting som frafallsårsak var relativt større for husholdninger med 2-ukers-regnskapsperiode enn for de som førte i 3 og 4 uker. Dette gjaldt også for husholdninger som bare førte heftene H1 og H2 (ikke-mengdeoppgaver).

Det ser altså ikke ut til at husholdningene viser større uvilje mot å delta i undersøkelsen når regnskapsføringen strekker seg over 3-4 uker enn over 2 uker.

7.3. Ulike typer regnskapshefter og frafallets størrelse.

Alle husholdninger som fikk tildelt H3-heftet, skulle føre mengdeoppgaver for matvarer, drikkevarer og tobakk. Siden dette arbeidet medførte en ekstra belastning for husholdningene, skulle en kanskje ha ventet større frafall for disse husholdninger enn for husholdninger som førte heftene H1 og H2.

Tabell 13, nedenfor, viser frafallet i grupper av husholdninger etter hvilken heftetype som ble ført.

Tabell 13. Totalt antall oppsøkte og frafalte husholdninger etter type regnskapshefte

	I alt	Type regnskapshefte		
		H1	H2	H3
Oppsøkte husholdninger	563	237	250	76
Frafalte husholdninger	265	106	126	33
Prosent frafall	47,1	44,6	50,4	43,4

Frafallet for husholdninger som førte H3-heftet lå 3,7 prosent under det gjennomsnittelige frafall for alle husholdninger, og var lavere enn frafallet både for husholdninger som førte H1-heftet og H2-heftet. Den del av frafallet som skyldes nekting var imidlertid større for husholdninger som skulle føre H3-heftet enn for husholdninger med

heftetyperne H1 og H2. Dette kan tyde på at husholdningene er mer uvillige til å delta i undersøkelsen når de blir bedt om å oppgi mengdeoppgaver for kjøpte matvarer, drikkevarer og tobakk.

Husholdninger som ikke skulle føre mengdeoppgaver, var tildelt H1, H2 og B-hefter. B-hefter ble bare ført i husholdninger hvor H1 ble nyttet som hovedhefte. I disse husholdninger var frafallet noe lavere enn det gjennomsnittelige frafall for husholdninger som førte bare ett regnskapshefte, (H2). En årsak til dette kan være at husholdningene finner undersøkelsen mer "engasjerende" når flere husholdningsmedlemmer blir trukket inn i regnskapsføringen.

7.4. Andre merknader om frafallet.

Frafallet blant husholdninger som fikk veiledning i regnskapsperioden var noe lavere enn for husholdninger som ikke ble gjenbesøkt i perioden. Det er imidlertid liten grunn til å tro at det er en bestemt sammenheng mellom størrelsen på frafallet og om husholdningene blir gjenbesøkt eller ikke i regnskapsperioden. Frafallet ble som oftest registrert allerede ved intervjuerens første besøk i husholdningen, og det var få husholdninger som falt fra på grunn av at de ga opp regnskapsføringen. Dette gjaldt både for husholdninger som ble veiledet og for husholdninger som ikke ble veiledet om føringen i regnskapsperioden.

Av de 47 intervjuere som ble nyttet ved prøveundersøkelsen, var 10 ansatt som intervjuere i Byrået før 1971. De øvrige hadde arbeidet som intervjuere ca. 1 år eller kortere. Frafallet var noe mindre for intervjuere som hadde arbeidet 1 år eller kortere enn for de "eldre" intervjuerne. Forskjellen var imidlertid så liten at det er umulig å trekke noen konklusjoner på dette grunnlag.

LITTERATURLISTE:

- [1] Det rådgivende utvalg for forbruksundersøkelsene (1971): "Om utformingen av Statistisk Sentralbyrås forbruksundersøkelser i åra framover". Arbeidsnotat IO 73/3, side 3-23.
- [2] Skarstad, Odd (1971): "Systematiske målefeil ved registrering av forbruksutgifter ved regnskapsføring". Arbeidsnotat IO 74/39.
- [3] Dahl, Grete (1972): "Om frafallsproblemet ved statistiske undersøkelser. En drøfting av problemet spesielt i forbindelse med forbruksundersøkelser". Arbeidsnotat IO 73/3, side 43-58.

VEDLEGG A

Statistisk Sentralbyrå
Kontoret for intervjuundersøkelser
OSLO-DEP., OSLO 1
Tlf. 41 38 20, 41 36 60

Alle opplysninger som gis i dette heftet er strengt fortrolige og blir bare brukt til statistiske formål.

Prosjekt nr. 46

H 1

Korttype	0	1	Kol. 1-2
Blankettype		1	" 3
Periode			" 4-5
For intervjueren:			
Område nr.			" 6-8
Husholdningsnr.			" 9-11
	0	0	" 12-13

FORBRUKSUNDERSØKELSE

REGNSKAPSBOK (H-HEFTE)

Prøveundersøkelsen 1972

Navn: _____

Adresse: _____

Bokføringsperiode for husholdningen fra dato _____

til dato _____

For intervjueren:

	Dato	Intervjutid (fra kl. til kl.)
Første besøk		
Gjenbesøk (evt.)		

Intervjuer nr. _____

Intervjuerens navn _____

Oppgaver over husholdningens sammensetning m.v

Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen og som spiser minst ett måltid daglig i husholdningen. Familienmedlemmer som ofte er borte fra hjemmet (f.eks. sjømenn, anleggs- eller skogsarbeidere, handelsreisende, studenter, skoleelever etc.) skal likevel tas med. Vi begynner med den person som inntektsmessig bidrar mest til familiens underhold.

Kol. 1-2 0 1	Kol.	2 Hush.- medlem nr.	3 Navn (Strek under navnet til den som skal føre H-heftet)	4 Fød- sels- dag og -år	5 Skriv ikke her	6 Stilling i hus- hold- ningen	7 Ekte- skape- lig status	8 Hovedyrke/levevei for medlemmene (f.eks. elek- triker, husmor, skole- elev, pensjonist, menig i det militære osv.)		9 For personer med inntektsgivende arbeid:		10 Sett kryss for de per- soner som har fått tildelt eget hefte (B-hefte)	11 Skriv ikke her
								Hovedyrke/levevei	Yrkes- kode	Er vedkommende i sitt hovedyrke A: ansatt S: selvstendig uten leid hjelp SM: selvstendig med leid hjelp	I hvilken næring har vedkommende sitt hovedyrke? Næring		
Kol. 1-2 0 1	Kol.												
	14-15	01											
	36-37	02											
Kol. 1-2 0 1	58-59	03											
	14-15	04											
	36-37	05											
Kol. 1-2 0 1	58-59	06											
	14-15	07											
	36-37	08											
Kol. 1-2 0 1	58-59	09											
	14-15	10											
	36-37	11											
Kol. 1-2 0 1	58-59	12											

Skriv ikke her:

		Kode	Kol.
Kol. 1-2 0 2	Antall personer		14-15
	Hush.-type		16-17
	Gjenbesøk		18
	Korreksjon		19-21
	Sum beløp		22-30

RETTLEDNING

1. GENERELLE MERKNADER

Denne undersøkelsen tar sikte på å skaffe detaljerte opplysninger om private husholdningers forbruk. For at resultatene av undersøkelsen skal bli så gode som mulig, må de opplysninger De gir være helt pålitelige. Det er derfor nødvendig at:

1. Alle utgifter som De har i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
2. Hva De eventuelt bruker av varer fra egen forretning i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken og verdsatt etter varens utsalgspris.
3. Hva De eventuelt bruker av egenproduserte varer i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
4. Alle postene blir tilstrekkelig spesifisert, slik at regnskapsboken gir et klart bilde av sammensetningen av Deres forbruk.

Både kjøpte varer og tjenester, brukte varer fra egen forretning og brukte mengder av egenproduserte varer må føres inn etter hvert som de forekommer. Stol ikke for lenge på hukommelsen - det kan lett føre til at enkelte poster blir helt utelatt eller i beste fall får en skjønnsmessig karakter. Husk å gi opplysninger også for søn- og helligdager.

II. HVILKE PERSONER UNDERSØKELSEN SKAL OMFATTE

Undersøkelsesenheten er husholdningen. Husholdningen omfatter de personer som har samme bolig (leilighet) og som dessuten helt eller delvis har felles kosthusholdning (minst ett måltid daglig). Alle husholdningens medlemmer behøver således ikke å være i familie med herandre. Losjerende med kost og arbeidshjelp med kost og losji skal regnes med til husholdningen.

III. HVEM SKAL FORETA BOKFØRINGEN?

Til **registrering** av husholdningens samlede utgifter i regnskapsperioden foreligger to typer regnskapshefter, H-heftet (hovedhefte) og B-hefte (bihefte).

Føring av H-heftet:

Det er naturlig at dette heftet føres av den person som står for størstedelen av husholdningens daglige innkjøp. Som hovedregel skal husholdningens fellesutgifter, som matvareutgifter, utgifter til brensel etc., føres i H-heftet. Her skal også tas med de personlige utgiftene for den person som fører heftet. Personlige utgifter for andre medlemmer av husholdningen skal også føres i H-heftet med mindre vedkommende husholdningsmedlem fører disse utgifter i sitt eget B-hefte (se føring av B-hefte nedenfor). Personlige utgifter for barn som ikke fører eget B-hefte (barn under 12 år) skal føres i H-heftet.

Føring av B-heftet:

Den person som fører H-heftet skal ikke føre eget B-hefte. Hver av de andre husholdningsmedlemmene som er 12 år eller eldre skal føre eget B-hefte. I B-heftet skal føres alle utgifter som vedkommende husholdningsmedlem har i regnskapsperioden hvis disse utgifter ikke føres i H-heftet. Dette vil hovedsakelig være personlige utgifter, men kan også være fellesutgifter.

<p>M e r k : Hver utgiftspost skal føres bare én gang. Pass nøye på at ingen utgiftsposter blir ført i mer enn ett hefte.</p>
--

IV. BOKFØRINGEN

1. Vanlige utgifter

Det skal gis spesifiserte oppgaver over alle husholdningens utgifter i perioden ikke medregnet eventuelle utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet.

M e r k : Alle privatutgifter i regnskapsperioden skal bokføres. Dette gjelder ikke bare det som har med kjøkkenet å gjøre, men også utlegg av typen: Kjøp av hus, bil, vedlikehold av hus, vedlikehold av bil, kjøp av TV, renter, avdrag, forsikring av innbo og løsøre, restaurantbesøk, utenlandsreiser m.v. Husk å ta med utgifter som blir trukket i lønnen, f.eks. skatt og trygd.

Hva De bruker fra beholdninger av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

Som det framgår av eksempelet på bokføringen bak i heftet skal hver utgiftspost føres på egen linje. Det er ikke tilstrekkelig å oppgi f.eks. utlegg til mat kr. 8,50 eller diverse varer kr. 12,50. Opplysningene må gis så spesifisert at det tydelig framgår hva slags varer, f.eks. kjøtt, ost, brød, klær, møbler osv. utgiftene gjelder. Ved kjøp av klær og skotøy skal det for best mulig å få bestemt vareslaget også oppgis hvilket husholdningsmedlem som skal ha varen.

Eksempel på korrekt og ufullstendig tekst:

<u>Korrekt tekst</u>	<u>Ufullstendig tekst</u>
Kneippbrød	Brød
Hveteloff	
Ferskt oksekjøtt, høyrygg	Kjøtt
Ferskt svinekjøtt, stek	
Fersk sei	Middagsmat
Goudaost	Ost
Sportsskjorte til Per	Klær
Nylonstrømper til Kari	
Motorvognskatt	Skatter og avgifter
Feieravgift	
Avdrag på banklån	Avdrag

2. Avgrensning av husholdningsutgifter mot driftsutgifter (utgifter i forbindelse med næringsvirksomhet)

Det er viktig å få skilt husholdningsutgifter (privatutgifter) fra utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet. Dette gjelder bl.a. for jordbrukere og for andre selvstendig næringsdrivende. Avgrensingen her må foretas så godt det lar seg gjøre.

For bil som blir brukt både privat og i næringsdrift, skal De ta med bare den delen av bilutgiftene som vedrører Deres private forbruk.

For arbeidshjelp som er sysselsatt dels i husholdningen og dels i bedriften, skal De ta med bare den delen av lønnen som er betaling for husarbeidet.

Telefonutgifter og utgifter til elektrisitet som gjelder næringsdriften tas ikke med. Det samme gjelder renter av lån som er opptatt i ervervsøyemed.

Vedlikeholdsutgifter og brenselutgifter vedrørende eget hus som også nyttes til næringsvirksomhet, skal best mulig fordeles på privatutgifter og driftsutgifter. Bare privatutgiftene skal tas med.

Som generell regel kan det sies at de tekstlige opplysningene må gis så spesifisert at det er minst mulig tvil om hva utgiftene gjelder.

3. Nærmere om føring av utgiftene

a. Kontant kjøp

Varer og tjenester som De betaler kontant ved leveringen, eks. kontant kjøp av matvarer, klær, husleie m.v. skal føres i regnskapet den datoen De betaler varen eller tjenesten.

b. Avbetalingskjøp og kjøp på kredittkort

Ved kjøp av en vare på avbetaling eller kredittkort skal De føre i regnskapsboka det beløpet De betaler kontant ved leveringen. Dersom De senere i regnskapsperioden betaler av på varen, skal De føre avdragene i regnskapet etter hvert som De betaler disse. Avdrag i regnskapsperioden på varer som er tatt på kreditt før regnskapsperiodens begynnelse, skal føres den datoen De betaler avdragene, (se forøvrig pkt. d. nedenfor).

c. Spesielle bestemmelser for "kjøp på bok"

Dagligvarer som De "kjøper på bok" skal De føre i regnskapsboka den datoen varene blir levert, dvs. ikke når de blir betalt. Utbetalinger vedrørende "oppgjør" av bok for varer som er levert før regnskapsperiodens begynnelse, skal De altså ikke føre i regnskapsboka. På den annen side skal De føre utgifter til varer som leveres "på bok" i slutten av regnskapsperioden, selv om "oppgjør" av boka ikke skjer før etter regnskapsperiodens slutt.

d. Utgifter til avdrag og renter på lån

Hvis husholdningen har tatt opp lån, f.eks. for å kjøpe bil, skal avdrag på lånet føres som "avdrag på bil" (se eks. bak i heftet). Hvis lånet ikke er tatt opp i forbindelse med kjøp av én bestemt gjenstand, føres avdraget som f.eks. "avdrag på banklån". Utgifter til renter på lån behandles på tilsvarende måte.

M e r k : Det er viktig at utgifter til avdrag på lån og renter på lån blir ført på hver sin linje i regnskapsboka.

4. GAVER

a. Gaver gitt til personer utenom husholdningen

Oppgi utgiftsbeløpet, f.eks. gaver kr. 40,-. Her skal det ikke oppgis vareslag som f.eks. blomster, ryggsekk.

b. Gaver gitt til personer innen husholdningen

Rene pengegaver fra et medlem av husholdningen til et annet medlem av samme husholdning holdes utenfor så lenge pengene ikke er brukt. Dersom mottakeren i løpet av regnskapsperioden bruker alle eller en del av pengene, skal utgiftene spesifiseres. Husk å ta med barnas utgifter. Andre gaver enn pengegaver skal spesifiseres med vareslag og beløp, f.eks. sykkel kr. 350,-. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det også oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

c. Gaver mottatt fra personer utenom husholdningen

Gaver som husholdningen mottar, skal spesifiseres på vareslag. Oppgi mengde, men ikke verdi. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

5. FORBRUKET AV EGENPRODUSERTE VARER

Det skal gis spesifiserte oppgaver over hva De i regnskapsperioden bruker av egenproduserte varer - både det De bruker av beholdninger av egenproduserte varer ved periodens begynnelse og det De bruker av varer produsert i perioden. Oppgi så nøyaktig som mulig mengden av vareslaget (poteter, mjøl, mjølk, fløte, egg, sauekjøtt, torsk m.v.) og bokfør dette etter hvert som forbruket finner sted. Verdsettelsen av varene vil bli foretatt av Statistisk Sentralbyrå.

Bær og frukt til safting, sylting, frysing eller hermetisering skal bokføres når saftingen, syltingen m.v. foregår. Hva De bruker av beholdning av hjemmelaget saft og syltetøy og av fryste bær skal ikke tas med.

Hva De i regnskapsperioden bruker av ved fra egen skog, kan De oppgi etter beste skjønn. Det vil kanskje være lettest å anslå hvor mange sekker som er brukt (1 favn = 24 sekker).

M e r k : Reglene under dette punkt gjelder bare varer av egen produksjon. Hva De bruker fra beholdning av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

6. AVSLUTNINGEN AV REGNSKAPET

Regnskapet skal føres til og med den siste dag i regnskapsperioden. De bør da gå gjennom heftet og tenke nøye etter om De har glemte noen utgiftsposter. De skal også ta med eventuelle skatte- og trygdetrekk som er betalt i regnskapsperioden (se spørsmålet på siste side i regnskapsheftet).

7. GODTGJØRELSE FOR REGNSKAPSFØRINGEN

Det er klart at det vil være en del bryderi for Deres husholdning å bokføre alle forbruksutgifter over et visst tidsrom. Vi har derfor funnet det riktig å betale en liten godtgjørelse for fullført regnskapføring. Denne

godtgjørelse er satt til

kr. 50,- for fullført føring av H-heftet og

kr. 20,- for hvert av de andre heftene (B-heftene).

Godtgjørelsen vil bli tilsendt så snart regnskapsheftene er kommet hit til Statistisk Sentralbyrå. Men betingelsen for at det skal bli utbetalt godtgjørelse er at det er blitt ført regnskap for hele den angitte periode.

Etter at regnskapsperioden er slutt, skal De ha heftene liggende hos Dem til intervjueren kommer tilbake.

Lykke til med føringen!

SPØRSMÅL VEDRØRENDE SKATT OG TRYGDEPREMIE

Har De i regnskapsperioden betalt skatt? Ja Nei
trygdepremie? Ja Nei

Hvis ja, kontroller at beløpene er ført inn i regnskapsboken.

VEDLEGG B

Prosjekt nr. 46

H 2

Statistisk Sentralbyrå
Kontoret for intervjuundersøkelser
OSLO-DEP., OSLO 1
Tlf. 41 38 20, 41 36 60

Korttype	0	1	Kol. 1- 2
Blankettype		2	" 3
Periode			" 4- 5

Alle opplysninger som gis i dette heftet er strengt fortrolige og blir bare brukt til statistiske formål.

For intervjueren:

Område nr.			" 6- 8
Husholdningsnr.			" 9-11
	0	0	" 12-13

FORBRUKSUNDERSØKELSE

REGNSKAPSBOK (H-hefte)

PRØVEUNDERSØKELSEN 1972

Navn: _____

Adresse: _____

Bokføringsperiode for husholdningen fra dato _____ til dato _____

For intervjueren:

	Dato	Intervjutid (fra kl. _____ til kl. _____)
Første besøk		
Gjenbesøk (evt.)		

Intervjuernr. _____

Intervjuerens navn _____

Oppgaver over husholdningens sammensetning m.v.

Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen og som spiser minst ett måltid daglig i husholdningen. Familienmedlemmer som ofte er borte fra hjemmet (f.eks. sjømann, anleggs- eller skogsarbeidere, handelsreisende, studenter, skoleelever etc.) skal likevel tas med. Vi begynner med den person som inntektsmessig bidrar mest til familiens underhold.

Kol.	1	2	3	4	5	6	7	8		9		11
								Hovedyrke/levevei for medlemmene (f.eks. elektriker, husmor, skoleelev, pensjonist, menig i det militære osv.)	Yrkeskode	For personer med inntektsgivende arbeid:		
										Er vedkommende i sitt hovedyrke A: ansatt S: selvstendig uten leid hjelp SM: selvstendig med leid hjelp	I hvilken næring har vedkommende sitt hovedyrke?	
		Navn (Strek under navnet til den som skal føre H-heftet)		Fødselsdag og -år	Skriv ikke her	Stilling i husholdningen	Ekte-skape-lig status	Næring	Næringskode	Skriv ikke her		
Kol. 1-2 0 1	14-15	01										
	36-37	02										
	58-59	03										
Kol. 1-2 0 1	14-15	04										
	36-37	05										
	58-59	06										
Kol. 1-2 0 1	14-15	07										
	36-37	08										
	58-59	09										
Kol. 1-2 0 1	14-15	10										
	36-37	11										
	58-59	12										

Skriv ikke her:

		Kode	Kol.
Kol. 1-2 0 2	Antall personer		14-15
	Hush.-type		16-17
	Gjenbesøk		18
	Korreksjon		19-21
	Sum beløp		22-30

RETTLEDNING

1. GENERELLE MERKNADER

Denne undersøkelsen tar sikte på å skaffe detaljerte opplysninger om private husholdningers forbruk. For at resultatene av undersøkelsen skal bli så gode som mulig, må de opplysninger De gir være helt pålitelige. Det er derfor nødvendig at:

1. Alle utgifter som De har i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
2. Hva De eventuelt bruker av varer fra egen forretning i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken og verdsatt etter varens utsalgspris.
3. Hva De eventuelt bruker av egenproduserte varer i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
4. Alle postene blir tilstrekkelig spesifisert, slik at regnskapsboken gir et klart bilde av sammensetningen av Deres forbruk.

Både kjøpte varer og tjenester, brukte varer fra egen forretning og brukte mengder av egenproduserte varer må føres inn etter hvert som de forekommer. Stol ikke for lenge på hukommelsen - det kan lett føre til at enkelte poster blir helt utelatt eller i beste fall får en skjønsmessig karakter. Husk å gi opplysninger også for søn- og helligdager.

II. HVILKE PERSONER UNDERSØKELSEN SKAL OMFATTE

Undersøkelsesenheten er husholdningen. Husholdningen omfatter de personer som har samme bolig (leilighet) og som dessuten helt eller delvis har felles kosthusholdning (minst ett måltid daglig). Alle husholdningens medlemmer behøver således ikke å være i familie med herandre. Losjerende med kost og arbeidshjelp med kost og losji skal regnes med til husholdningen.

III. HVEM SKAL FORETA BOKFØRINGEN

Hovedregelen bør være at bokføringen foretas av den person som står for størstedelen av husholdningens innkjøp. Men alle medlemmene må medvirke. Hvis det f.eks. er husmoren som er bokfører, må husfaren og barna huske å få ført inn i boken alle utgifter de har hatt i regnskapsperioden.

Regnskapsboken skal inneholde spesifiserte oppgaver over husholdningens felles utgifter og oppgaver over utgiftene vedrørende de enkelte husholdningsmedlemmer.

Dette gjelder også for eventuelle losjerende personer med kost i husholdningen. Disse må forøvrig selv også passe på at deres utgifter blir ført i regnskapsheftet.

IV. BOKFØRINGEN

1. Vanlige utgifter

Det skal gis spesifiserte oppgaver over alle husholdningens utgifter i perioden ikke medregnet eventuelle utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet.

M e r k : Alle privatutgifter i regnskapsperioden skal bokføres. Dette gjelder ikke bare det som har med kjøkkenet å gjøre, men også utlegg av typen: Kjøp av hus, bil, vedlikehold av hus, vedlikehold av bil, kjøp av TV, renter, avdrag, forsikring av innbo og løsøre, restaurantbesøk, utenlandsreiser m.v. Husk å ta med utgifter som blir trukket i lønnen, f.eks. skatt og trygd.

Hva De bruker fra beholdninger av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

Som det framgår av eksempelet på bokføringen bak i heftet skal hver utgiftspost føres på egen linje. Det er ikke tilstrekkelig å oppgi f.eks. utlegg til mat kr. 8,50 eller diverse varer kr. 12,50. Opplysningene må gis så spesifisert at det tydelig framgår hva slags varer, f.eks. kjøtt, ost, brød, klær, møbler osv. utgiftene gjelder. Ved kjøp av klær og skotøy skal det for best mulig å få bestemt vareslaget også oppgis hvilket husholdningsmedlem som skal ha varen.

Eksempel på korrekt og ufullstendig tekst:

Korrekt tekst

Kneippbrød
Hveteloff
Ferskt oksekjøtt, høyrygg
Ferskt svinekjøtt, stek
Fersk sei
Goudaost
Sportsskjorte til Per
Nylonstrømper til Kari
Motorvognslett
Feieravgift
Avdrag på banklån

Ufullstendig tekst

Brød
Kjøtt
Middagsmat
Ost
Klær
Skatter og avgifter
Avdrag

2. Avgrensning av husholdningsutgifter mot driftsutgifter (utgifter i forbindelse med næringsvirksomhet)

Det er viktig å få skilt husholdningsutgifter (privatutgifter) fra utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet. Dette gjelder bl.a. for jordbrukere og for andre selvstendig næringsdrivende. Avgrensingen her må foretas så godt det lar seg gjøre.

For bil som blir brukt både privat og i næringsdrift, skal De ta med bare den delen av bilutgiftene som vedrører Deres private forbruk.

For arbeidshjelp som er sysselsatt dels i husholdningen og dels i bedriften, skal De ta med bare den delen av lønnen som er betaling for husarbeidet.

Telefonutgifter og utgifter til elektrisitet som gjelder næringsdriften tas ikke med. Det samme gjelder renter av lån som er opptatt i ervervsøyemed.

Vedlikeholdsutgifter og brenselutgifter vedrørende eget hus som også nyttes til næringsvirksomhet, skal best mulig fordeles på privatutgifter og driftsutgifter. Bare privatutgiftene skal tas med.

Som generell regel kan det sies at de tekstlige opplysningene må gis så spesifisert at det er minst mulig tvil om hva utgiftene gjelder.

3. Nærmere om føring av utgiftene

a. Kontant kjøp

Varer og tjenester som De betaler kontant ved leveringen, eks. kontant kjøp av matvarer, klær, husleie m.v. skal føres i regnskapet den datoen De betaler varen eller tjenesten.

b. Avbetalingskjøp og kjøp på kredittkort

Ved kjøp av en vare på avbetaling eller kredittkort skal De føre i regnskapsboka det beløpet De betaler kontant ved leveringen. Dersom De senere i regnskapsperioden betaler av på varen, skal De føre avdragene i regnskapet etter hvert som De betaler disse. Avdrag i regnskapsperioden på varer som er tatt på kreditt før regnskapsperiodens begynnelse, skal føres den datoen De betaler avdragene, (se forøvrig pkt. d. nedenfor).

c. Spesielle bestemmelser for "kjøp på bok"

Dagligvarer som De "kjøper på bok" skal De føre i regnskapsboka den datoen varene blir levert, dvs. ikke når de blir betalt. Utbetalinger vedrørende "oppgjør" av bok for varer som er levert før regnskapsperiodens begynnelse, skal De altså ikke føre i regnskapsboka. På den annen side skal De føre utgifter til varer som leveres "på bok" i slutten av regnskapsperioden, selv om "oppgjør" av boka ikke skjer før etter regnskapsperiodens slutt.

d. Utgifter til avdrag og renter på lån

Hvis husholdningen har tatt opp lån, f.eks. for å kjøpe bil, skal avdrag på lånet føres som "avdrag på bil" (se eks. bak i heftet). Hvis lånet ikke er tatt opp i forbindelse med kjøp av én bestemt gjenstand, føres avdraget som f.eks. "avdrag på banklån". Utgifter til renter på lån behandles på tilsvarende måte.

M e r k : Det er viktig at utgifter til avdrag på lån og renter på lån blir ført på hver sin linje i regnskapsboka.

4. GAVER

a. Gaver gitt til personer utenom husholdningen

Oppgi utgiftsbeløpet, f.eks. gaver kr. 40,-. Her skal det ikke oppgis vareslag som f.eks. blomster, ryggsekk.

b. Gaver gitt til personer innen husholdningen

Rene pengegaver fra et medlem av husholdningen til et annet medlem av samme husholdning holdes utenfor så lenge pengene ikke er brukt. Dersom mottakeren i løpet av regnskapsperioden bruker alle eller en del av pengene, skal utgiftene spesifiseres. Husk å ta med barnas utgifter. Andre gaver enn pengegaver skal spesifiseres med vareslag og beløp, f.eks. sykkel kr. 350,-. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det også oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

c. Gaver mottatt fra personer utenom husholdningen

Gaver som husholdningen mottar, skal spesifiseres på vareslag. Oppgi mengde, men ikke verdi. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

5. FORBRUKET AV EGENPRODUSERTE VARER

Det skal gis spesifiserte oppgaver over hva De i regnskapsperioden bruker av egenproduserte varer - både det De bruker av beholdninger av egenproduserte varer ved periodens begynnelse og det De bruker av varer produsert i perioden. Oppgi så nøyaktig som mulig mengden av vareslaget (poteter, mjøl, mjølk, fløte, egg, sauekjøtt, torsk m.v.) og bokfør dette etter hvert som forbruket finner sted. Verdsettelsen av varene vil bli foretatt av Statistisk Sentralbyrå.

Bær og frukt til safting, sylting, frysing eller hermetisering skal bokføres når saftingen, syltingen m.v. foregår. Hva De bruker av beholdning av hjemmelaget saft og syltetøy og av fryste bær skal ikke tas med.

Hva De i regnskapsperioden bruker av ved fra egen skog, kan De oppgi etter beste skjønn. Det vil kanskje være lettest å anslå hvor mange sekker som er brukt (1 favn = 24 sekker).

M e r k : Reglene under dette punkt gjelder bare varer av egen produksjon. Hva De bruker fra beholdning av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

6. AVSLUTNINGEN AV REGNSKAPET

Regnskapet skal føres til og med den siste dag i regnskapsperioden. De bør da gå gjennom heftet og tenke nøye etter om De har glemt noen utgiftsposter. De skal også ta med eventuelle skatte- og trygdetrekk som er betalt i regnskapsperioden (se spørsmålet på siste side i regnskapsheftet).

7. GODTGJØRELSE FOR REGNSKAPSFØRINGEN

Det er klart at det vil være en del bryderi for Deres husholdning å bokføre alle forbruksutgifter over et visst tidsrom. Vi har derfor funnet det riktig å betale en liten godtgjørelse for fullført regnskapføring. Denne

godtgjørelse er satt til

kr. 50,- for hver husholdning for fullført føring.

Godtgjørelsen vil bli tilsendt så snart regnskapsheftet er kommet hit til Statistisk Sentralbyrå. Men betingelsen for at det skal bli utbetalt godtgjørelse er at det er blitt ført regnskap for hele den angitte periode.

Etter at regnskapsperioden er slutt skal De ha heftet liggende hos Dem til intervjueren kommer tilbake.

Lykke til med føringen!

SPØRSMÅL VEDRØRENDE SKATT OG TRYGDEPREMIE

Har De i regnskapsperioden betalt skatt? Ja Nei
trygdepremie? Ja Nei

Hvis ja, kontroller at beløpene er ført inn i regnskapsboken.

VEDLEGG C

Prosjekt nr. 46

H 3

Statistisk Sentralbyrå
Kontoret for intervjuundersøkelser
OSLO-DEP., OSLO 1
Tlf. 41 38.20, 41 36 60

Korttype	0	1	Kol. 1- 2
Blankettype		3	" 3
Periode			" 4- 5

Alle opplysninger som gis i dette heftet er strengt fortrolige og blir bare brukt til statistiske formål.

For intervjueren:			
Område nr.			" 6- 8
Husholdningsnr.			" 9-11
	0	0	" 12-13

FORBRUKSUNDERSØKELSE

REGNSKAPSBOK (H-hefte)

PRØVEUNDERSØKELSEN 1972

Navn: _____

Adresse: _____

Bokføringsperiode for husholdningen fra dato _____ til dato _____

For intervjueren:

	Dato	Intervjutid (fra kl. _____ til kl. _____)
Første besøk		
Gjenbesøk (evt.)		

Intervjuernr. _____

Intervjuerens navn _____

Oppgaver over husholdningens sammensetning m.v.

Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen og som spiser minst ett måltid daglig i husholdningen. Familienmedlemmer som ofte er borte fra hjemmet (f.eks. sjømenn, anleggs- eller skogsarbeidere, handelsreisende, studenter, skoleelever etc.) skal likevel tas med. Vi begynner med den person som inntektsmessig bidrar mest til familiens underhold.

1	2	3	4	5	6	7	8		9		11	
							Hovedyrke/levevei for medlemmene (f.eks. elektriker, husmor, skoleelev, pensjonist, menig i det militære osv.)	Yrkeskode	For personer med inntektsgivende arbeid:			
Kol.		Hush.-medlem nr.	Navn (Strek under navnet til den som skal føre H-heftet)	Fødselsdag og -år	Skriv ikke her	Stilling i husholdningen	Ekteenskapelig status	Hovedyrke/levevei	Er vedkommende i sitt hovedyrke A: ansatt S: selvstendig uten leid hjelp SM: selvstendig med leid hjelp	I hvilken næring har vedkommende sitt hovedyrke? Næring	Næringskode	Skriv ikke her
Kol. 1-2 0 1	14-15	01										
	36-37	02										
	58-59	03										
Kol. 1-2 0 1	14-15	04										
	36-37	05										
	58-59	06										
Kol. 1-2 0 1	14-15	07										
	36-37	08										
	58-59	09										
Kol. 1-2 0 1	14-15	10										
	36-37	11										
	58-59	12										

Skriv ikke her:

Kol. 1-2		Kode	Kol.
0 2	Antall personer		14-15
	Hush.-type		16-17
	Gjenbesøk		18
	Korreksjon		19-21
	Sum beløp		22-30

RETTLEDNING

1. GENERELLE MERKNADER

Denne undersøkelsen tar sikte på å skaffe detaljerte opplysninger om private husholdningers forbruk. For at resultatene av undersøkelsen skal bli så gode som mulig, må de opplysninger De gir være helt pålitelige. Det er derfor nødvendig at:

1. Alle utgifter som De har i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
2. Hva De eventuelt bruker av varer fra egen forretning i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken og verdsatt etter varens utsalgspris.
3. Hva De eventuelt bruker av egenproduserte varer i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
4. Alle postene blir tilstrekkelig spesifisert, slik at regnskapsboken gir et klart bilde av sammensetningen av Deres forbruk.

Både kjøpte varer og tjenester, brukte varer fra egen forretning og brukte mengder av egenproduserte varer må føres inn etter hvert som de forekommer. Stol ikke for lenge på hukommelsen - det kan lett føre til at enkelte poster blir helt utelatt eller i beste fall får en skjønnsmessig karakter. Husk å gi opplysninger også for søn- og helligdager.

II. HVILKE PERSONER UNDERSØKELSEN SKAL OMFATTE

Undersøkelsesenheten er husholdningen. Husholdningen omfatter de personer som har samme bolig (leilighet) og som dessuten helt eller delvis har felles kosthusholdning (minst ett måltid daglig). Alle husholdningens medlemmer behøver således ikke å være i familie med herandre. Losjerende med kost og arbeidshjelp med kost og losji skal regnes med til husholdningen.

III. HVEM SKAL FORETA BOKFØRINGEN

Hovedregelen bør være at bokføringen foretas av den person som står for størstedelen av husholdningens innkjøp. Men alle medlemmene må medvirke. Hvis det f.eks. er husmoren som er bokfører, må husfaren og barna huske å få ført inn i boken alle utgifter de har hatt i regnskapsperioden.

Regnskapsboken skal inneholde spesifiserte oppgaver over husholdningens felles utgifter og oppgaver over utgiftene vedrørende de enkelte husholdningsmedlemmer.

Dette gjelder også for eventuelle losjerende personer med kost i husholdningen. Disse må forøvrig selv også passe på at deres utgifter blir ført i regnskapsheftet.

IV. BOKFØRINGEN

1. Vanlige utgifter

Det skal gis spesifiserte oppgaver over alle husholdningens utgifter i perioden ikke medregnet eventuelle utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet.

M e r k : Alle privatutgifter i regnskapsperioden skal bokføres. Dette gjelder ikke bare det som har med kjøkkenet å gjøre, men også utlegg av typen: Kjøp av hus, bil, vedlikehold av hus, vedlikehold av bil, kjøp av TV, renter, avdrag, forsikring av innbo og løsøre, restaurantbesøk, utenlandsreiser m.v. Husk å ta med utgifter som blir trukket i lønnen, f.eks. skatt og trygd.

Hva De bruker fra beholdninger av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

Som det framgår av eksempelet på bokføringen bak i heftet skal hver utgiftspost føres på egen linje. Det er ikke tilstrekkelig å oppgi f.eks. utlegg til mat kr. 8,50 eller diverse varer kr. 12,50. Opplysningene må gis så spesifisert at det tydelig framgår hva slags varer, f.eks. kjøtt, ost, brød, klær, møbler osv. utgiftene gjelder. Ved kjøp av klær og skotøy skal det for best mulig å få bestemt vareslaget også oppgis hvilket husholdningsmedlem som skal ha varen.

Eksempel på korrekt og ufullstendig tekst:

Korrekt tekst

Kneippbrød
Hveteloff
Ferskt oksekjøtt, høyrygg
Ferskt svinekjøtt, stek
Fersk sei
Goudaost
Sportsskjorte til Per
Nylonstrømper til Kari
Motorvognskatt
Feieravgift
Avdrag på banklån

Ufullstendig tekst

Brød
Kjøtt
Middagsmat
Ost
Klær
Skatter og avgifter
Avdrag

2. Avgrensning av husholdningsutgifter mot driftsutgifter (utgifter i forbindelse med næringsvirksomhet)

Det er viktig å få skilt husholdningsutgifter (privatutgifter) fra utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet. Dette gjelder bl.a. for jordbrukere og for andre selvstendig næringsdrivende. Avgrensingen her må foretas så godt det lar seg gjøre.

For bil som blir brukt både privat og i næringsdrift, skal De ta med bare den delen av bilutgiftene som vedrører Deres private forbruk.

For arbeidshjelp som er sysselsatt dels i husholdningen og dels i bedriften, skal De ta med bare den delen av lønnen som er betaling for husarbeidet.

Telefonutgifter og utgifter til elektrisitet som gjelder næringsdriften tas ikke med. Det samme gjelder renter av lån som er opptatt i ervervsøyemed.

Vedlikeholdsutgifter og brenselsutgifter vedrørende eget hus som også nyttes til næringsvirksomhet, skal best mulig fordeles på privatutgifter og driftsutgifter. Bare privatutgiftene skal tas med.

Som generell regel kan det sies at de tekstlige opplysningene må gis så spesifisert at det er minst mulig tvil om hva utgiftene gjelder.

3. Nærmere om føring av utgiftene

a. Kontant kjøp

Varer og tjenester som De betaler kontant ved leveringen, eks. kontant kjøp av matvarer, klær, husleie m.v. skal føres i regnskapet den datoen De betaler varen eller tjenesten.

b. Avbetalingskjøp og kjøp på kredittkort

Ved kjøp av en vare på avbetaling eller kredittkort skal De føre i regnskapsboka det beløpet De betaler kontant ved leveringen. Dersom De senere i regnskapsperioden betaler av på varen, skal De føre avdragene i regnskapet etter hvert som De betaler disse. Avdrag i regnskapsperioden på varer som er tatt på kreditt før regnskapsperiodens begynnelse, skal føres den datoen De betaler avdragene, (se forøvrig pkt. d. nedenfor).

c. Spesielle bestemmelser for "kjøp på bok"

Dagligvarer som De "kjøper på bok" skal De føre i regnskapsboka den datoen varene blir levert, dvs. ikke når de blir betalt. Utbetalinger vedrørende "oppgjør" av bok for varer som er levert før regnskapsperiodens begynnelse, skal De altså ikke føre i regnskapsboka. På den annen side skal De føre utgifter til varer som leveres "på bok" i slutten av regnskapsperioden, selv om "oppgjør" av boka ikke skjer før etter regnskapsperiodens slutt.

d. Utgifter til avdrag og renter på lån

Hvis husholdningen har tatt opp lån, f.eks. for å kjøpe bil, skal avdrag på lånet føres som "avdrag på bil" (se eks. bak i heftet). Hvis lånet ikke er tatt opp i forbindelse med kjøp av én bestemt gjenstand, føres avdraget som f.eks. "avdrag på banklån". Utgifter til renter på lån behandles på tilsvarende måte.

M e r k : Det er viktig at utgifter til avdrag på lån og renter på lån blir ført på hver sin linje i regnskapsboka.

4. GAVER

a. Gaver gitt til personer utenom husholdningen

Oppgi utgiftsbeløpet, f.eks. gaver kr. 40,-. Her skal det ikke oppgis vareslag som f.eks. blomster, ryggsekk.

b. Gaver gitt til personer innen husholdningen

Rene pengegaver fra et medlem av husholdningen til et annet medlem av samme husholdning holdes utenfor så lenge pengene ikke er brukt. Dersom mottakeren i løpet av regnskapsperioden bruker alle eller en del av pengene, skal utgiftene spesifiseres. Husk å ta med barnas utgifter. Andre gaver enn pengegaver skal spesifiseres med vareslag og beløp, f.eks. sykkel kr. 350,-. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det også oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

c. Gaver mottatt fra personer utenom husholdningen

Gaver som husholdningen mottar, skal spesifiseres på vareslag. Oppgi mengde, men ikke verdi. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

5. FORBRUKET AV EGENPRODUSERTE VARER

Det skal gis spesifiserte oppgaver over hva De i regnskapsperioden bruker av egenproduserte varer - både det De bruker av beholdninger av egenproduserte varer ved periodens begynnelse og det De bruker av varer produsert i perioden. Oppgi så nøyaktig som mulig mengden av vareslaget (poteter, mjøl, mjølk, fløte, egg, sauekjøtt, torsk m.v.) og bokfør dette etter hvert som forbruket finner sted. Verdsettelsen av varene vil bli foretatt av Statistisk Sentralbyrå.

Bær og frukt til safting, sylting, frysing eller hermetisering skal bokføres når saftingen, syltingen m.v. foregår. Hva De bruker av beholdning av hjemmelaget saft og syltetøy og av fryste bær skal ikke tas med.

Hva De i regnskapsperioden bruker av ved fra egen skog, kan De oppgi etter beste skjønn. Det vil kanskje være lettest å anslå hvor mange sekker som er brukt (1 favn = 24 sekker).

M e r k : Reglene under dette punkt gjelder bare varer av egen produksjon. Hva De bruker fra beholdning av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

6. AVSLUTNINGEN AV REGNSKAPET

Regnskapet skal føres til og med den siste dag i regnskapsperioden. De bør da gå gjennom heftet og tenke nøye etter om De har glemt noen utgiftsposter. De skal også ta med eventuelle skatte- og trygdetrekk som er betalt i regnskapsperioden (se spørsmålet på siste side i regnskapsheftet).

7. GODTGJØRELSE FOR REGNSKAPSFØRINGEN

Det er klart at det vil være en del bryderi for Deres husholdning å bokføre alle forbruksutgifter over et visst tidsrom. Vi har derfor funnet det riktig å betale en liten godtgjørelse for fullført regnskapføring. Denne

godtgjørelse er satt til

kr. 50,- for hver husholdning for fullført føring.

Godtgjørelsen vil bli tilsendt så snart regnskapsheftet er kommet hit til Statistisk Sentralbyrå. Men betingelsen for at det skal bli utbetalt godtgjørelse er at det er blitt ført regnskap for hele den angitte periode.

Etter at regnskapsperioden er slutt skal De ha heftet liggende hos Dem til intervjueren kommer tilbake.

Lykke til med føringen!

SPØRSMÅL VEDRØRENDE SKATT OG TRYGDEPREMIE

Har De i regnskapsperioden betalt skatt? Ja Nei
trygdepremie? Ja Nei

Hvis ja, kontroller at beløpene er ført inn i regnskapsboken.

VEDLEGG D

Prosjekt nr. 46

B

Statistisk Sentralbyrå
Kontoret for intervjuundersøkelser
OSLO-DEP., OSLO 1
Tlf. 41 38 20, 41 36 60

Korttype	0	2	Kol. 1- 2
Blankettype		4	" 3
Periode			" 4- 5

Alle opplysninger som gis i dette heftet er strengt fortrolige og blir bare brukt til statistiske formål.

For intervjueren:				" 6- 8
Område nr.				" 9-11
Husholdningsnr.				" 12-13
Husholdningsmedlemsnr.				" 12-13

For Byrået										" 22-30
------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------

FORBRUKSUNDERSØKELSE

REGNSKAPSBOK (B-hefte)

PRØVEUNDERSØKELSEN 1972

Regnskapsførerens navn: _____

Adresse: _____

Bokføringsperiode for husholdningen fra dato _____ til dato _____

For intervjueren:

	Dato	Intervjutid (fra kl. _____ til kr. _____)
Første besøk		
Gjenbesøk (evt.)		

Intervjuernr. _____

Intervjuerens navn _____

RETTLEDNING

1. GENERELLE MERKNADER

Denne undersøkelsen tar sikte på å skaffe detaljerte opplysninger om private husholdningers forbruk. For at resultatene av undersøkelsen skal bli så gode som mulig, må de opplysninger De gir være helt pålitelige. Det er derfor nødvendig at:

1. Alle utgifter som De har i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
2. Hva De eventuelt bruker av varer fra egen forretning i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken og verdsatt etter varens utsalgspris.
3. Hva De eventuelt bruker av egenproduserte varer i løpet av regnskapsperioden blir ført inn i regnskapsboken.
4. Alle postene blir tilstrekkelig spesifisert, slik at regnskapsboken gir et klart bilde av sammensetningen av Deres forbruk.

Både kjøpte varer og tjenester, brukte varer fra egen forretning og brukte mengder av egenproduserte varer må føres inn etter hvert som de forekommer. Stol ikke for lenge på hukommelsen - det kan lett føre til at enkelte poster blir helt utelatt eller i beste fall får en skjønnsmessig karakter. Husk å gi opplysninger også for søn- og helligdager.

II. HVILKE PERSONER UNDERSØKELSEN SKAL OMFATTE

Undersøkelsesenheten er husholdningen. Husholdningen omfatter de personer som har samme bolig (leilighet) og som dessuten helt eller delvis har felles kosthusholdning (minst ett måltid daglig). Alle husholdningens medlemmer behøver således ikke å være i familie med herandre. Losjerende med kost og arbeidshjelp med kost og losji skal regnes med til husholdningen.

III. HVEM SKAL FORETA BOKFØRINGEN?

Til **registrering av** husholdningens samlede utgifter i regnskapsperioden foreligger to typer regnskapshefter, H-heftet (hovedhefte) og B-hefte (bihefte).

Føring av H-heftet:

Det er naturlig at dette heftet føres av den person som står for størstedelen av husholdningens daglige innkjøp. Som hovedregel skal husholdningens fellesutgifter, som matvareutgifter, utgifter til brensel etc., føres i H-heftet. Her skal også tas med de personlige utgiftene for den person som fører heftet. Personlige utgifter for andre medlemmer av husholdningen skal også føres i H-heftet med mindre vedkommende husholdningsmedlem fører disse utgifter i sitt eget B-hefte (se føring av B-hefte nedenfor). Personlige utgifter for barn som ikke fører eget B-hefte (barn under 12 år) skal føres i H-heftet.

Føring av B-heftet:

Den person som fører H-heftet skal ikke føre eget B-hefte. Hver av de andre husholdningsmedlemmene som er 12 år eller eldre skal føre eget B-hefte. I B-heftet skal føres alle utgifter som vedkommende husholdningsmedlem har i regnskapsperioden hvis disse utgifter ikke føres i H-heftet. Dette vil hovedsakelig være personlige utgifter, men kan også være fellesutgifter.

<p>M e r k : Hver utgiftspost skal føres bare én gang. Pass nøye på at ingen utgiftsposter blir ført i mer enn ett hefte.</p>

IV. BOKFØRINGEN

1. Vanlige utgifter

Det skal gis spesifiserte oppgaver over alle husholdningens utgifter i perioden ikke medregnet eventuelle utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet.

M e r k : Alle privatutgifter i regnskapsperioden skal bokføres. Dette gjelder ikke bare det som har med kjøkkenet å gjøre, men også utlegg av typen: Kjøp av hus, bil, vedlikehold av hus, vedlikehold av bil, kjøp av TV, renter, avdrag, forsikring av innbo og løsøre, restaurantbesøk, utenlandsreiser m.v. Husk å ta med utgifter som blir trukket i lønnen, f.eks. skatt og trygd.

Hva De bruker fra beholdninger av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

Som det framgår av eksempelet på bokføringen bak i heftet skal hver utgiftspost føres på egen linje. Det er ikke tilstrekkelig å oppgi f.eks. utlegg til mat kr. 8,50 eller diverse varer kr. 12,50. Opplysningene må gis så spesifisert at det tydelig framgår hva slags varer, f.eks. kjøtt, ost, brød, klær, møbler osv. utgiftene gjelder. Ved kjøp av klær og skotøy skal det for best mulig å få bestemt vareslaget også oppgis hvilket husholdningsmedlem som skal ha varen.

Eksempel på korrekt og ufullstendig tekst:

Korrekt tekst

Kneippbrød
Hveteloff
Ferskt oksekjøtt, høyrygg
Ferskt svinekjøtt, stek
Fersk sei
Goudaost
Sportsskjorte til Per
Nylonstrømper til Kari
Motorvognskatt
Feieravgift
Avdrag på banklån

Ufullstendig tekst

Brød
Kjøtt
Middagsmat
Ost
Klær
Skatter og avgifter
Avdrag

2. Avgrensning av husholdningsutgifter mot driftsutgifter (utgifter i forbindelse med næringsvirksomhet)

Det er viktig å få skilt husholdningsutgifter (privatutgifter) fra utgifter i forbindelse med utøvelse av næringsvirksomhet. Dette gjelder bl.a. for jordbrukere og for andre selvstendig næringsdrivende. Avgrensningen her må foretas så godt det lar seg gjøre.

For bil som blir brukt både privat og i næringsdrift, skal De ta med bare den delen av bilutgiftene som vedrører Deres private forbruk.

For arbeidshjelp som er sysselsatt dels i husholdningen og dels i bedriften, skal De ta med bare den delen av lønnen som er betaling for husarbeidet

Telefonutgifter og utgifter til elektrisitet som gjelder næringsdriften tas ikke med. Det samme gjelder renter av lån som er opptatt i ervervsøyemed.

Vedlikeholdsutgifter og brenselutgifter vedrørende eget hus som også nyttes til næringsvirksomhet, skal best mulig fordeles på privatutgifter og driftsutgifter. Bare privatutgiftene skal tas med.

Som generell regel kan det sies at de tekstlige opplysningene må gis så spesifisert at det er minst mulig tvil om hva utgiftene gjelder.

3. Nærmere om føring av utgiftene

a. Kontant kjøp

Varer og tjenester som De betaler kontant ved leveringen, eks. kontant kjøp av matvarer, klær, husleie m.v. skal føres i regnskapet den datoen De betaler varen eller tjenesten.

b. Avbetalingskjøp og kjøp på kredittkort

Ved kjøp av en vare på avbetaling eller kredittkort skal De føre i regnskapsboka det beløpet De betaler kontant ved leveringen. Dersom De senere i regnskapsperioden betaler av på varen, skal De føre avdragene i regnskapet etter hvert som De betaler disse. Avdrag i regnskapsperioden på varer som er tatt på kreditt før regnskapsperiodens begynnelse, skal føres den datoen De betaler avdragene, (se forøvrig pkt. d. nedenfor).

c. Spesielle bestemmelser for "kjøp på bok"

Dagligvarer som De "kjøper på bok" skal De føre i regnskapsboka den datoen varene blir levert, dvs. ikke når de blir betalt. Utbetalinger vedrørende "oppgjør" av bok for varer som er levert før regnskapsperiodens begynnelse, skal De altså ikke føre i regnskapsboka. På den annen side skal De føre utgifter til varer som leveres "på bok" i slutten av regnskapsperioden, selv om "oppgjør" av boka ikke skjer før etter regnskapsperiodens slutt.

d. Utgifter til avdrag og renter på lån

Hvis husholdningen har tatt opp lån, f.eks. for å kjøpe bil, skal avdrag på lånet føres som "avdrag på bil" (se eks. bak i heftet). Hvis lånet ikke er tatt opp i forbindelse med kjøp av én bestemt gjenstand, føres avdraget som f.eks. "avdrag på banklån". Utgifter til renter på lån behandles på tilsvarende måte.

M e r k : Det er viktig at utgifter til avdrag på lån og renter på lån blir ført på hver sin linje i regnskapsboka.

4. GAVER

a. Gaver gitt til personer utenom husholdningen

Oppgi utgiftsbeløpet, f.eks. gaver kr. 40,-. Her skal det ikke oppgis vareslag som f.eks. blomster, ryggsekk.

b. Gaver gitt til personer innen husholdningen

Rene pengegaver fra et medlem av husholdningen til et annet medlem av samme husholdning holdes utenfor så lenge pengene ikke er brukt. Dersom mottakeren i løpet av regnskapsperioden bruker alle eller en del av pengene, skal utgiftene spesifiseres. Husk å ta med barnas utgifter. Andre gaver enn pengegaver skal spesifiseres med vareslag og beløp, f.eks. sykkel kr. 350,-. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det også oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

c. Gaver mottatt fra personer utenom husholdningen

Gaver som husholdningen mottar, skal spesifiseres på vareslag. Oppgi mengde, men ikke verdi. Når gaven gjelder klær og skotøy, skal det oppgis hvilket husholdningsmedlem som har fått gaven.

5. FORBRUKET AV EGENPRODUSERTE VARER

Det skal gis spesifiserte oppgaver over hva De i regnskapsperioden bruker av egenproduserte varer - både det De bruker av beholdninger av egenproduserte varer ved periodens begynnelse og det De bruker av varer produsert i perioden. Oppgi så nøyaktig som mulig mengden av vareslaget (poteter, mjøl, mjølk, fløte, egg, sauekjøtt, torsk m.v.) og bokfør dette etter hvert som forbruket finner sted. Verdsettelsen av varene vil bli foretatt av Statistisk Sentralbyrå.

Bær og frukt til safting, sylting, frysing eller hermetisering skal bokføres når saftingen, syltingen m.v. foregår. Hva De bruker av beholdning av hjemmelaget saft og syltetøy og av fryste bær skal ikke tas med.

Hva De i regnskapsperioden bruker av ved fra egen skog, kan De oppgi etter beste skjønn. Det vil kanskje være lettest å anslå hvor mange sekker som er brukt (1 favn = 24 sekker).

M e r k : Reglene under dette punkt gjelder bare varer av egen produksjon. Hva De bruker fra beholdning av varer som er innkjøpt før regnskapsperiodens begynnelse skal ikke føres.

6. AVSLUTNINGEN AV REGNSKAPET

Regnskapet skal føres til og med den siste dag i regnskapsperioden. De bør da gå gjennom heftet og tenke nøye etter om De har glemt noen utgiftsposter. De skal også ta med eventuelle skatte- og trygdetrekk som er betalt i regnskapsperioden (se spørsmålet på siste side i regnskapsheftet).

7. GODTGJØRELSE FOR REGNSKAPSFØRINGEN

Det er klart at det vil være en del bryderi for Deres husholdning å bokføre alle forbruksutgifter over et visst tidsrom. Vi har derfor funnet det riktig å betale en liten godtgjørelse for fullført regnskapføring. Denne

godtgjørelse er satt til

kr. 50,- for fullført føring av H-heftet og

kr. 20,- for hvert av de andre heftene (B-heftene).

Godtgjørelsen vil bli tilsendt så snart regnskapsheftene er kommet hit til Statistisk Sentralbyrå. Men betingelsen for at det skal bli utbetalt godtgjørelse er at det er blitt ført regnskap for hele den angitte periode.

Etter at regnskapsperioden er slutt, skal De ha heftene liggende hos Dem til intervjueren kommer tilbake.

Lykke til med føringen!

SPØRSMÅL VEDRØRENDE SKATT OG TRYGDEPREMIE

Har De i regnskapsperioden betalt skatt? Ja Nei
trygdepremie? Ja Nei

Hvis ja, kontroller at beløpene er ført inn i regnskapsboken.

Prosjekt nr. 46

Statistisk Sentralbyrå
Kontoret for intervjuundersøkelser
OSLO-DEP.

Korttype	<table border="1"><tr><td>0</td><td>1</td></tr></table>	0	1	Kol. 1- 2
0	1			
Blankettype	<table border="1"><tr><td></td><td>5</td></tr></table>		5	" 3
	5			
Periode	<table border="1"><tr><td>0</td><td>0</td></tr></table>	0	0	" 4- 5
0	0			
For intervjueren:				
Område nr.	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>			" 6- 8
Husholdningsnr.	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>			" 9-11
	<table border="1"><tr><td>0</td><td>0</td></tr></table>	0	0	" 12-13
0	0			

F O R B R U K S U N D E R S Ø K E L S E

AVSLUTNINGSINTERVJU

PRØVEUNDERSØKELSEN 1972

Navn: _____

Adresse: _____

Intervjuet ble foretatt / 1972

Intervjutid fra kl. _____ til kl. _____

Intervjuer nr. _____

Intervjuerens navn _____

I. Husholdningens sammensetning m.v.

Skriv opp husholdningsmedlemmenes nummer og navn nedenfor i samme rekkefølge som det er gjort i regnskapsheftet (H-heftet). Vi begynner med den person som inntektsmessig bidrar mest til familiens underhold.

1 Hush.- medlem nr.	2 Navn ¹⁾	3					
		Har noen av familiemedlemmene som er fast bosatt i boligen vært borte fra husholdningen i mer enn 2/3 av regnskapsperioden? Hvis ja, sett kryss for årsak til fraværet:					
		Arbeid utenfor hjemstedet, reise i forb. med arbeid etc.	Skolegang, studier	Militærtjeneste	Opphold i sykehus/pleieanstalt	Borte på ferie	Annen fraværsgrunn
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							

Har husholdningen hatt personer i fast kost (minst ett måltid daglig) i tillegg til dem som er ført opp ovenfor?
I tilfelle, oppgi antallet her: Menn _____ Kvinner _____

1) Merk: Hvis det har skjedd endringer i husholdningens sammensetning i løpet av regnskapsperioden (fødsel, dødsfall, nye losjerende etc.) oppgi endringen her: _____

Kol. 1 - 2

0	1
---	---

II. Boligen - hustype (se brev 3 D I)

a. I hvilken hustype bor husholdningen? (sett kryss)

1. Frittliggende enebolig (enebolig med minst en halv meters avstand til nærmeste hus). Som enebolig skal bare regnes hus med én leilighet. Hus som også har hybelleilighet skal regnes som "Annet boligbygg" (se pkt. 5).
2. Enebolig i rekke, kjede, atrium, terrasse eller halvpart av vertikalt delt tomannsbolig.
3. Våningshus i tilknytning til gårdsdrift. Denne betegnelsen på hustype skal bare nyttes for bolighus hvor gårdbrukeren selv, forpakter e.l., er bosatt.
En selvstendig kårbolig (atskilt fra våningshuset) og hus på nedlagte bruk skal ikke regnes som våningshus i tilknytning til gårdsdrift. Disse skal inngå i en av de andre hustyper.
4. Horisontalt delt tomannsbolig.
5. Annet boligbygg. Her tas bl.a. med hus med to eller flere horisontalt delte tomannsboliger. Under denne betegnelsen kommer også blokker og punkthus og hus med en eller flere vanlige leiligheter eller hybelleiligheter.
6. Forretningsbygg, driftsbygg o.l. hvor halvparten eller mindre av golvarealet nyttes til privatleiligheter.

Kol. 1 - 2

0	1
---	---

b. Boligen - eier-/leierforhold

1. Eier av boligen (leiligheten) ———> III
2. Leieboer med aksje, andel eller betalt innskott i boligen (leiligheten) ———> IV c
3. Leieboer uten aksje, andel eller betalt innskott i boligen (leiligheten) ———> IV c
4. Tjenestebolig, forpakterbolig eller kårbolig ———> IV d

Kol. 1 - 2

0	1
---	---

III. Boligen - skattelikning

Hvordan ble boligen (leiligheten) Deres liknet ved siste skattelikning?

1. Prosentliknet ———> IV a
2. Liknet etter regnskap ———> IV b

IV. Utgifter til bolig og fritidshus

1	2	3	4	5
		Kode nr.	Utbetalinger siste 12 måneder Kr.	Merknader
01.1-2 0 2	a. Eier av boligen (leiligheten) prosentliknet			
	Renter og provisjon m.v. av eventuelle lån til boligen (leiligheten)	290		
	NB! Avdrag på lån skal ikke med her.			
	Forsikring (ikke innbo)	291		
	Eiendomsskatt	292		
	Festeavgift	293		
	Vannavgift	294		
	Renovasjonsavgift	295		
	Feieravgift og andre avgifter	296		
	b. Egen bolig (leilighet) - liknet etter regnskap			
	Stipulert husleie (husleie ifølge siste skattelikning)	319		
	c. Leid leilighet (bolig)			
	Renter av eventuelle lån til leiligheten (boligen)	324		
	Husleie	328		
	d. Fritidshus (hytte, landsted m.v.)			
	<u>Eier</u> husholdningen fritidshus?			
Kol.1-2 0 1	☐ Ja			
	☐ Nei ———> IV e			
	Hvis husholdningen <u>eier</u> mer enn ett fritidshus, oppgi antallet her:			
	_____ antall			
Kol.1-2 0 2	Renter av eventuelle lån til fritidshus	330		
		330		
	Forsikring (ikke innbo)	331		
		331		

IV. Utgifter til bolig og fritidshus (forts.)

1	2	3		
		Kode nr.	Utbetalinger siste 12 måneder Kr.	Merknader
Kol.1-2 0 2	Eiendomsskatt	332		
		332		
	Festeavgift	333		
		333		
	e. Eventuell leie av fritidshus	339		
		339		

V. Utgifter til lys og brensel
(til bolig, garasje, fritidshus m.v.
men ikke til driftsbygninger)

Kol.1-2 0 2	Elektrisitet	362		
	Kull	353		
	Koks	354		
	Fyringsolje	357		
	Petroleum (parafin)	356		
	Ved (bare kjøpt ved tas med)	350		

Kol.1-2
0 | 1

Bruker husholdningen ved av egen produksjon?

Ja Nei

Hvis ja,
forholdsvis ofte?
sjelden?

VI. Beholdning av enkelte større gjenstander.

a. Eier noen av husholdningsmedlemmene (sett kryss):

Kol.1-2
0 | 1

1. Privat bil (ikke lastebil)? Ja Nei Antall _____
2. Campingtilhenger? Ja Nei " _____
3. Motorsykkel, scooter? Ja Nei " _____
4. Seilbåt, motorbåt (båt til næringsvirksomhet regnes ikke med) Ja Nei " _____

b. Hvis ja på noen av spørsmålene ovenfor, fyll ut nedenfor

1	2	3	4	5	6		7	8		9	10	11	12
Kol.1-2 0 3	Skriv ikke her	Hush.-medlemsnummer for den person som har gjenstanden registrert i sitt navn	I hvilket år ble gjenstanden kjøpt?	Årgang (årsmodell)	Ble gjenstanden kjøpt ny eller brukt? (Sett kryss)		Gjenstandens <u>hele</u> kostnad da den ble kjøpt (inkl. reg.avgift) Kr.	Var dette første-gangskjøp(dvs. vedkommende har ikke eid tilsvarende gjenstand tidligere (sett kryss))		Utbetalinger til bilavgift siste 12 måneder Kr.	Utbetalinger til bilforsikring siste 12 måneder Kr.	Total kjørelengde med privat eid bil siste 12 måneder Km	Av dette: Yrkesmessig kjøring Km
					Ny	Brukt		Første-gangskjøp	Ikke første-gangskjøp				
Privat bil (ikke lastebil). Bil som bare brukes i næringsvirksomhet tas ikke med	710		19	19									
	710		19	19									
	710		19	19									
	710		19	19									
Campingtilhengere	794		19	19									
	794		19	19									
Motor sykkel, scooter	712		19	19									
	712		19	19									
	712		19	19									
Seilbåt/ motorbåt (båt til næringsvirksomhet, f.eks. fiskerbåt, regnes ikke med)	795		19	19									
	795		19	19									
	795		19	19									
	795		19	19									

c. Eier husholdningen eller noen i husholdningen (sett kryss)

Kol.1-2

0 | 1

1. Kjøleskap?	☐	Ja	☐	Nei	Antall	_____
2. Hjemmefryser?	☐	Ja	☐	Nei	"	_____
3. Oppvaskmaskin?	☐	Ja	☐	Nei	"	_____
4. Vaskemaskin?	☐	Ja	☐	Nei	"	_____
5. TV-apparat (svart/hvitt)?	☐	Ja	☐	Nei	"	_____
6. TV-apparat (farge)?	☐	Ja	☐	Nei	"	_____
7. Stereo-anlegg?	☐	Ja	☐	Nei	"	_____

d. Hvis ja på noen av spørsmålene ovenfor, fyll ut nedenfor.

1	2	3	4	5	
Kol. 1-2	Kode nr.	Kjøpt i år:	Gjenstandens hele kostnad ved kjøp	Var kjøpet av kjøleskap, hjemmefryser osv. <u>førstegangskjøp</u> (dvs. har ikke eid tilsvarende gjenstand tidligere) (sett kryss)	
0 4			Kr.	Førstegangs-kjøp	Ikke førstegangs-kjøp
Kjøleskap	390	19			
	390	19			
	390	19			
Hjemmefryser	391	19			
	391	19			
Oppvaskmaskin	396	19			
Vaskemaskin	386	19			
	386	19			
	386	19			
TV-apparat (svart/hvitt)	770	19			
	770	19			
	770	19			
TV-apparat (farge)		19			
		19			
Stereo-anlegg		19			
		19			

VII. Så vil vi gjerne få stille noen spørsmål om varige goder som er kjøpt i løpet av de siste 12 måneder.

Kol.1-2 0 5	1	2	3	4	5		
		Hus- hold- nings- medlem nr.	Kode nr.	Kjøpte varer i løpet av siste 12 måneder. Varens <u>hele</u> kostand Kr.	Ble varen kjøpt på avbetaling? (sett kryss)	Avbe- taling	Ikke avbe- taling
	Transport						
	Bil, kjøpt <u>ny</u> inkl. reg.avgift ÷ evt. innbyttepris (salgspris) på gammel bil		710				
	Bil, kjøpt <u>brukt</u> inkl. reg.av- gift ÷ evt. innbyttepris (salgs- pris) på gammel bil		711				
	Motorsykkel, scooter inkl. reg.- avgift ÷ evt. innbyttepris		712				
	Moped		713				
	Sykkel, vanlig		727				
	Båt, båtmotor (ikke båt som brukes i ervervsøyemed) ÷ evt. innbyttepris		795				
	Campingtilhenger		794				
	Radio, fjernsyn, musikk- instrumenter m.v.						
	Radioapparat		775				
	Fjernsynsapparat (svart/hvitt)	00	770				
	Fjernsynsapparat (farge)	00	770				
	Platespiller		776				
	Lydbåndopptaker		777				
	Piano, flygel, orgel		787				

1	2	3	4	5	
	Hus- hold- nings- medlem nr.	Kode nr.	Kjøpte varer i løpet av siste 12 måneder. Varens <u>hele</u> kostnad Kr.	Ble varen kjøpt på avbetaling? (sett kryss)	
				Avbe- taling	Ikke avbe- taling
Kol.1-2 0 5	Klær For menn (14 år og over)				
	Frakker, kapper av stoff (ikke regntøy)	527			
		527			
		527			
	Frakker og jakker av ekte skinn (ikke kunstig skinn)	575			
		575			
	Dresser (ikke jakker og benklær enkeltvis)	504			
		504			
		504			
		504			
	For kvinner (14 år og over)				
	Kåper av stoff (ikke regntøy)	529			
		529			
		529			
		529			
		529			
	Drakter	512			
		512			
		512			
		512			
	Kåper og jakker av ekte skinn (ikke kunstig skinn)	575			
		575			
	Capes, stolaer og sjal av pelsskinn	577			
		577			
	Møbler, tepper og malerier				
	Møbler til oppholdsrom	00	370		
		00	370		
		00	370		
		00	370		

1	2	3	4	5	
	Husholdningsmedlem nr.	Kode nr.	Kjøpte varer i løpet av siste 12 måneder. Varens <u>hele</u> kostnad Kr.	Ble varen kjøpt på avbetaling? (sett kryss) Avbetaling Ikke avbetaling	
Møbler, tepper og malerier (forts.)					
	00	371			
Møbler til soverom	00	371			
	00	371			
	00	371			
	00	372			
Møbler til kjøkken og hage	00	372			
	00	372			
	00	372			
	00	372			
	00	403			
Golvtepper og golvløpere	00	403			
	00	403			
	00	403			
	00	403			
	00	425			
Malerier, grafikk o.l.	00	425			
(Innkjøpspris enkeltvis	00	425			
kr. 500 og over)	00	425			
	00	425			
Husholdningsmaskiner m.v.					
Kjøleskap	00	390			
Hjemnefryser (også kombinert	00	391			
hjemnefryser og kjøleskap)	00	391			
Mixmaster	00	397			
Støvsuger	00	384			
Vaskemaskin, sentrifuge,	00	386			
vrimaskin	00	386			
Oppvaskmaskin	00	396			
Elektrisk rulle, stryke-	00	387			
maskin	00	387			
Elektrisk komfyr, kokeplate	00	379			
	00	379			
Elektrisk varmeovn	00	394			
(ikke fastmontert)	00	394			
Elektrisk symaskin og	00	417			
elektrisk strikkemaskin	00	417			

Kol.1-2

0 | 5

1	2	3	4
	Hus- hold- nings- medlem nr.	Kode nr.	Utbetalinger siste 12 måneder Kr.
Kol.1-2 <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="5"/>	Feriereiser og utenlands- opphold ellers (ikke tjenestereiser) 1. Utenlandsopphold		
Utenlandske selskapsreiser		923	
		923	
		923	
		923	
Utgifter ved utenlands- opphold ellers		924	
		924	
		924	
		924	
2. Innenlandske ferier			
Innenlandske selskapsreiser		822	
		822	
		822	
		822	
		822	
Opphold i hotell og pensjonat i ferien		821	
		821	
		821	
		821	
		821	

VIII. Vi har også noen spørsmål om eventuelle frie ytelser mottatt av husholdningen.

Kol.1-2

0 1

1. Bolig, lys og brensel og telefon

a. Har husholdningen fri bolig? (Gjelder ikke husholdninger som bor i bolig de eier selv) Ja Nei

Hvis fri bolig, hva ble inntekten av fri bolig verdsatt til ved siste skattelikning?

Kr. _____

b. Fritt brensel? Ja Nei

c. Fritt lys? Ja Nei

Hvis ja, hva ble dette (b og c) verdsatt til ved siste skattelikning?

Kr. _____

d. Fri telefon? Ja Nei

2. Disponerer noen av husholdningsmedlemmene tjenestebil til privat kjøring? Ja Nei

Hvis ja, oppgi samlet kjørelengde i privat kjøring i løpet av de siste 12 måneder (omtrentlig anslag)

Husholdningsmedlem nr.	Samlet kjørelengde i <u>privat kjøring</u> i løpet av de siste 12 måneder
Nr.	Km
Nr.	
Nr.	

Kol.1-2

0 1

3. Mottar noen av husholdningsmedlemmene frie arbeidsklær?

Ja Nei

Hvis ja, oppgi hva slags arbeidsklær:

Kol.1-2

0 6

Husholdningsmedlem nr.	Type arbeidsklær	Skriv ikke her	
		Kode	Beløp
Nr.			
Nr.			
Nr.			

4. Frie reiser (gjelder ikke tjenestereiser)

Kol.1-2

0 6

Hvis en eller flere av husholdningens medlemmer har foretatt frie reiser i løpet av de siste 12 måneder, skal det oppgis nedenfor hvem dette gjelder og hva utgiften ville ha vært hvis reisene var betalt.

Husholdningsmedlem		Verdien av fri skole-reise		Verdien av fri reise til og fra arbeidsstedet		Verdien av andre frie reiser
		Kr.		Kr.		Kr.
Nr.	704		705		706	
Nr.	704		705		706	
Nr.	704		705		706	
Nr.	704		705		706	

5. Andre naturalytelser

Her skal føres opp verdien av kontraktsmessig bestemte naturalytelser i form av matvarer som f.eks. poteter, mjølk, egg.

Husholdningsmedlem		Verdien av kontraktsmessig bestemte naturalytelser mottatt siste 12 mndr.
		Kr.
Nr.	252	
Nr.	252	
Nr.	252	
Nr.	252	

Hvis en eller flere av husholdningsmedlemmene har mottatt andre kontraktsmessig bestemte naturalytelser siste 12 måneder, oppgi hva det er og verdien av det

Husholdningsmedlem	Spesifiser ytelsene her	Skriv ikke her	Verdien av kontraktsmessig bestemte naturalytelser mottatt siste 12 måneder
			Kr.
Nr.			
Nr.			
Nr.			
Nr.			

Kol.1-2

0 7

IX. Ukentlige utgifter til tobakk

Husholdningsmedlem	Totalt Kr.	Av dette:		
		Røyketobakk Kr.	Sigaretter Kr.	Annet Kr.
Nr.				
Nr.				
Nr.				
Nr.				
Nr.				

X. Spørsmål vedrørende regnskapsføringen

Besvares bare av de husholdninger som har fullført regnskapsføringen.
For andre husholdninger, gå videre til XI.

Erfaringsmessig har noen varer og tjenester lett for å bli glemt under regnskapsføringen. På den annen side hender det at utbetalinger foretatt i tiden før regnskapsperiodens begynnelse ved en misforståelse blir ført opp i regnskapet. For å hjelpe Dem å huske om alle utgiftsposter er tatt med eller om noen er tatt med som ikke skulle ha vært ført i regnskapet, vil jeg nå få lov til å spørre Dem spesielt om en del varer og varegrupper.

1	2	3	4	5
Varer og tjenester	Spesifiser her nøyaktig varen eller tjenesten	Skriv ikke her	Har ikke tatt med, men skulle vært med Kr.	Har tatt med, men skulle ikke vært med Kr.
Kol.1-2 0 8				
MATVARER				
Kjøtt				
Fisk				
Grønnsaker				
Poteter				
Sjokolade				
Iskrem				
Annet				
KLÆR OG SKOTØY				
Skjorter, nattøy .				
Kjoler, bluser, forklær				
Dresser, drakter, jakker				
Kåper, frakker, regntøy				
Strømper, sokker .				
Undertøy				
Yttertøy av trikotasje				
Pels- og skinn- varer				
Hatter, hansker ..				
Tøyer, garn				
Skotøy, skorepara- sjoner				
Annet				

1	2	3	4	5
Varer og tjenester	Spesifiser her nøyaktig varen eller tjenesten	Skriv ikke her	Har ikke tatt med, men skulle vært med Kr.	Har tatt med, men skulle ikke vært med Kr.
Kol.1-2 0 8	BOLIG, LYS, BRENSEL Husleie Avgifter (vannavgift, renovasjonsavgift etc.) Renter på boliglån . Vedlikeholdsutgifter Elektrisitet, fyringsolje Annet			
	MØBLER OG HUSHOLDNINGSARTIKLER Møbler, golvtepper . Tekstiler, utstyrsvarer Komfyrer, kjøleskap. Kjøkkenutstyr Leid hjelp til hjemmet Annet			
	HELSPLEIE OG PERSONLIG PLEIE Lege- og tannlegehjelp Medisiner Hårklipp Kosmetikk Annet			
	REISER OG TRANSPORT Kjøp av bil, motorsykler Bensin, olje Reparasjonsutgifter. Forsikring Reiseutgifter med off. transportmidler Telefon Annet			
	FRITIDSSYSLER OG UT-DANNING Radio, TV Grammofonplater, lydbånd Skolepenger Annet			

1	2	3	4	5
Varer og tjenester	Spesifiser her nøyaktig varen eller tjenesten	Skriv ikke her	Har ikke tatt med, men skulle vært med Kr.	Har tatt med, men skulle ikke vært med Kr.
Kol.1-2 0 8	SKATTER			
	TRYGDEPREMIE			
	TOBAKK			
	DRIKKEVARER			
	Brus, selters o.l. .			
	Øl			
	Vin, brennevin			
	Annet			

XI. Spørsmål om lønningsdag og utbetaling av lønn.

(Besvares bare av personer som arbeider i annens tjeneste)

Husholdningsmedlem	Hvor ofte får De utbetalt lønn? 1)	Dato for siste lønns-utbetaling
Nr.		
Nr.		
Nr.		
Nr.		

1) Eks. hver uke, hver 14. dag etc.